

ANALYSE EN RAPPORTAGE CLIËNTERVARINGEN JEUGDHULP 2019

**KLANT
AUTEUR(S)
DATUM**

Ministerie van VWS
Wijnand van Plaggenhoef, Nienke Bilo en Maarten Batterink
7 januari 2020

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Achtergrond	3
1.2	De Modelvragenlijst Cliëntervaring Jeugd en Ouders	3
1.3	Rapportage	3
1.4	Leeswijzer	4
2	Gebruik MCJO en respons	5
2.1	Gemeenten	5
2.2	Jongeren en ouders	7
3	Belangrijkste bevindingen	9
3.1	Inhoudelijke ervaringen	9
3.1.1	Algemeen	9
3.1.2	Toegankelijkheid van jeugdhulp	9
3.1.3	Kwaliteit van hulp	10
3.1.4	Effecten van jeugdhulp: opgroeien van de jeugdige	13
3.1.5	Effecten van jeugdhulp: zelfstandigheid van de jeugdige	14
3.1.6	Effecten van jeugdhulp: zelfredzaamheid van jeugdige en ouders	15
3.1.7	Effecten van jeugdhulp: meedoen van de jeugdige	16
3.2	Respons op vragenlijst	18
4	Toegankelijkheid van jeugdhulp	19
5	Kwaliteit van jeugdhulp	21
6	Effecten van jeugdhulp	25
6.1	Opgroeien van jeugdige	25
6.2	Zelfstandigheid van jeugdige	27
6.3	Zelfredzaamheid van jeugdige en ouders	29
6.4	Meedoen van jeugdige	31
7	Vergelijking over de tijd (2016-2019)	34
7.1	Respons	34
7.2	Toegankelijkheid van jeugdhulp	36
7.3	Kwaliteit van jeugdhulp	37
7.4	Effecten van jeugdhulp	38
A.	Deelnemende gemeenten	40
B.	Overeenkomst eigen format en MCJO	41

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Sinds 2016 zijn gemeenten op grond van de Jeugdwet verplicht cliëntveringsonderzoek uit te (laten) voeren onder (ouders van) cliënten die jeugdhulp ontvangen. Deze ervaringen dienen als evaluatie van de processen die betrekking hebben tot de toegang, uitvoering en afronding van de jeugdhulp. Vervolgens kunnen de uitkomsten van de evaluatie worden betrokken bij het verbeteren van deze processen om de doeltreffendheid van de jeugdhulp binnen de gemeente of regio te bevorderen.

Hoe het onderzoek binnen de gemeente dient te worden uitgevoerd is slechts in hoofdlijnen vastgesteld. De Regeling Jeugdwet bevat enkele inhoudelijke randvoorwaarden ten aanzien van het cliëntveringsonderzoek. Daarnaast bestaat de procedurele voorwaarde dat gemeenten de uitkomsten van het onderzoek publiceren en de resultaten naar het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (hierna: VWS) sturen.

1.2 De Modelvragenlijst Cliëntervaring Jeugd en Ouders

Op verzoek van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten is de Modelvragenlijst Cliëntervaring Jeugd en Ouders (hierna: MCJO) ontwikkeld door stichting Alexander in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam. Gemeenten kunnen de MCJO gebruiken om de cliëntervaringen binnen de gemeente in kaart te brengen. De vragenlijst bestaat sinds 2016 en is sindsdien door sommige gemeenten voor dit doeleinde gebruikt. Op basis daarvan bestaan er voor de jaren 2016, 2017 en 2018 landelijke rapportages met de uitkomsten van deze cliëntveringsonderzoeken. Onderhavig rapport is vergelijkbaar met deze drie rapporten en geeft het landelijk beeld weer over 2019. Het landelijk beeld is gebaseerd op de gegevens van 17 gemeenten die in 2019 de MCJO hebben gebruikt en gegevens via een standaard format aan VWS hebben geleverd.

Daarnaast heeft een aantal gemeenten ervoor gekozen om de cliëntervaringen over 2019 op een andere manier te verzamelen dan door middel van de MCJO. 89 gemeenten hebben op basis van een afwijkende vragenlijst gegevens aangeleverd bij VWS. Doordat de aard van de verzamelde gegevens verschilt per gemeente, kunnen de gegevens van deze gemeenten niet geaggregeerd worden om een nationaal beeld in kaart te brengen. Wel hebben wij in tekstboxen in hoofdstuk 3 een beschrijvend beeld van de resultaten uit deze vragenlijsten geschetst.

1.3 Rapportage

Deze rapportage geeft een beeld van de gegevens die zijn verzameld door 17 gemeenten die gebruik hebben gemaakt van de MCJO en zijn aangeleverd bij het Ministerie van VWS. De MCJO bestaat uit twee vragenlijsten, waarvan één gericht is aan de ouder(s) van het kind en één gericht aan het kind zelf. Elk formulier heeft ongeveer 25 deelvragen verdeeld over een zestal thema's. De gegevens die voortkomen uit deze twee vragenlijsten worden allereerst geaggregeerd en daarna gescheiden behandeld en besproken in deze rapportage. Ook schetsen wij in hoofdstuk 3 een beeld over de ervaringen met jeugdhulp van ouders en jongeren in de 89 gemeenten die geen gebruik hebben gemaakt van de MCJO, maar wel gegevens bij VWS hebben aangeleverd. De hierboven genoemde aantallen gemeenten zijn gebaseerd op de gemeenten die ten tijde van het schrijven van het rapport hadden aangeleverd. Gegevens van gemeenten die daarna aangeleverd hebben bij VWS zijn niet in de rapportage opgenomen.

1.4 Leeswijzer

Achtereenvolgens gaan wij in dit rapport in op:

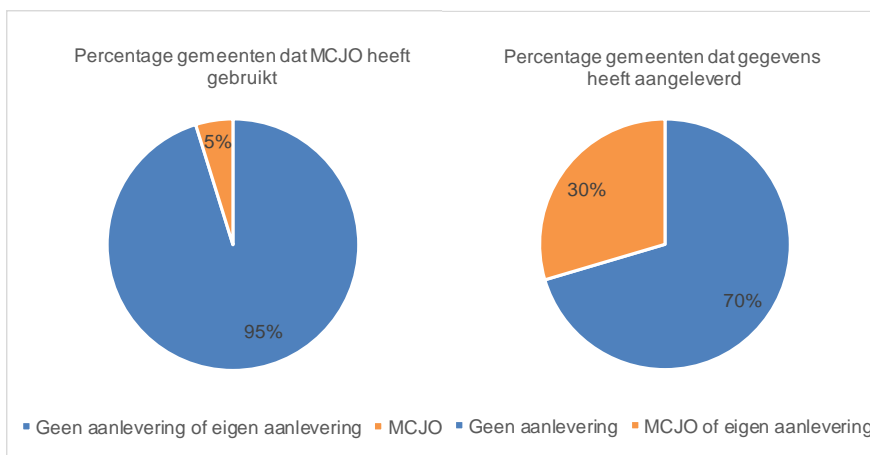
- Gebruik van de MCJO en respons (hoofdstuk 2);
- De belangrijkste bevindingen op een rij (hoofdstuk 3);
- Ervaringen met de toegankelijkheid van de jeugdhulp (hoofdstuk 4);
- Ervaringen met de kwaliteit van de uitvoering van de geboden jeugdhulp (hoofdstuk 5);
- Ervaringen met de effecten van de geboden jeugdhulp (hoofdstuk 6);
- Vergelijking over de tijd (2016 - 2019) (hoofdstuk 7).

2 Gebruik MCJO en respons

2.1 Gemeenten

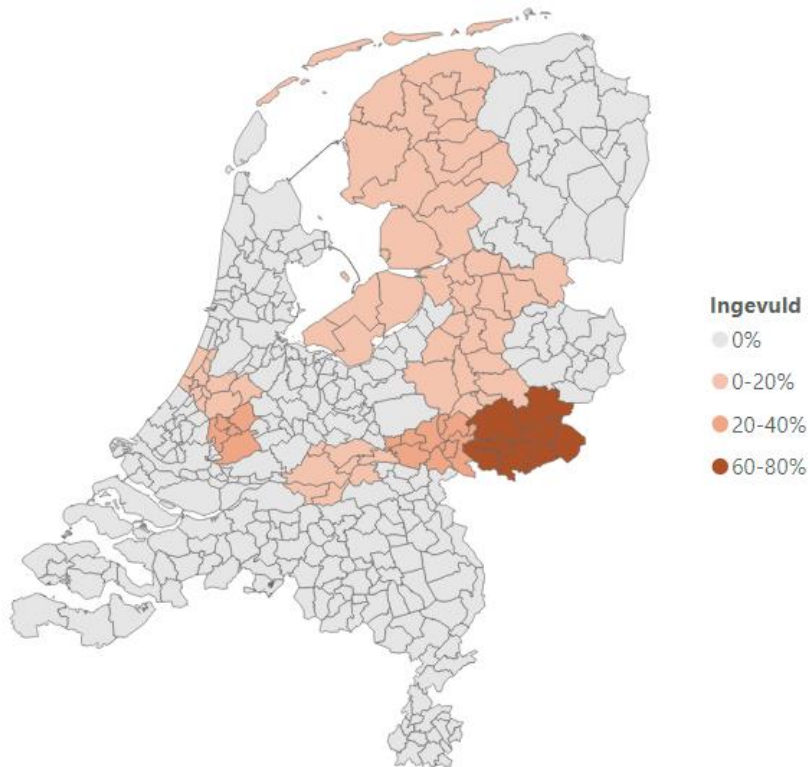
In totaal hebben 17 gemeenten gegevens op basis van de MCJO over 2019 aangeleverd. Om de bruikbaarheid van de gegevens te garanderen, stellen wij een ondergrens aan het aantal observaties per gemeente. Deze ondergrens is identiek aan de ondergrens die voorgaande jaren is gehanteerd - tenminste vijf respondenten per gemeente voor de jongerenvragenlijst en tenminste tien respondenten per gemeente voor de vragenlijst gericht aan de ouders. Deze ondergrens heeft geen gevolgen voor het aantal gemeenten dat bruikbare gegevens heeft aangeleverd.

Van alle Nederlandse gemeenten heeft 5% de MCJO gebruikt en gegevens aangeleverd. Daarnaast hebben 89 gemeenten gegevens aangeleverd op basis van een eigen vormgegeven cliëntonderzoek. Hiermee komt het percentage Nederlandse gemeenten dat gegevens over cliëntervaringen in de jeugdhulp aan VWS heeft geleverd op 30% van alle 355 gemeenten. Deze gemeenten staan vermeld in bijlage A.

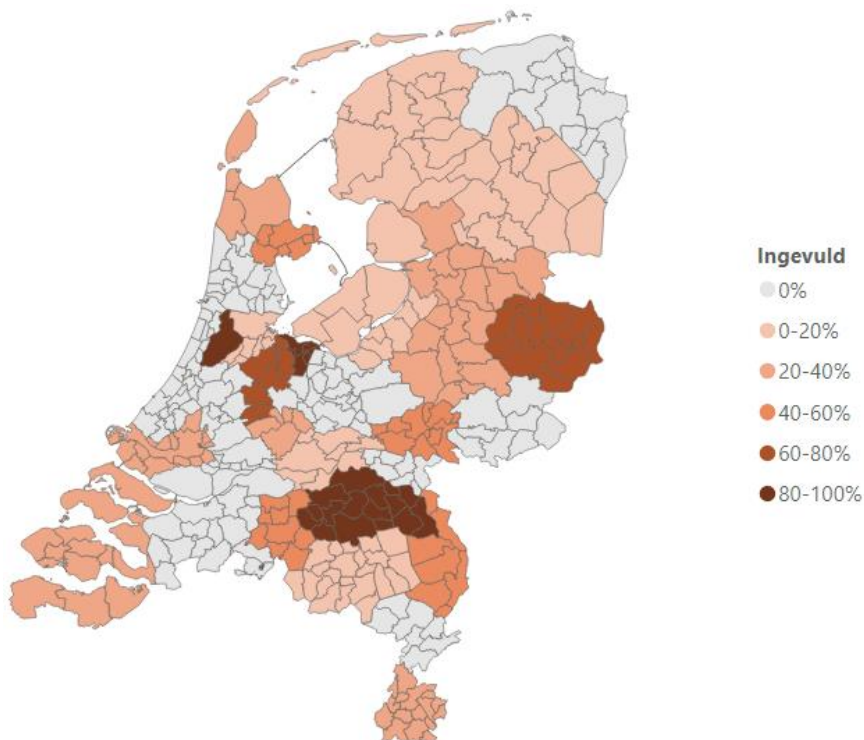
Figuur 1 Percentage gemeenten dat bruikbare gegevens heeft aangeleverd ten opzichte van het totale aantal Nederlandse gemeenten (n= 355)

De gemeenten die de MCJO hebben gebruikt zijn niet evenredig verdeeld over de jeugdhulpregio's. In sommige jeugdhulpregio's heeft geen enkele gemeente de MCJO gebruikt. Het percentage gemeenten dat bruikbare gegevens heeft aangeleverd is per jeugdhulpregio weergegeven in figuur 2. Uit figuur 2 blijkt dat in de meeste regio's geen enkele gemeente gegevens heeft aangeleverd bij VWS (zie witte kleur in figuur 2). In de regio Achterhoek hebben relatief veel gemeenten gegevens op basis van de MCJO aangeleverd.

Figuur 2 Percentage gemeenten dat bruikbare gegevens heeft aangeleverd in MCJO format per jeugdhulpregio

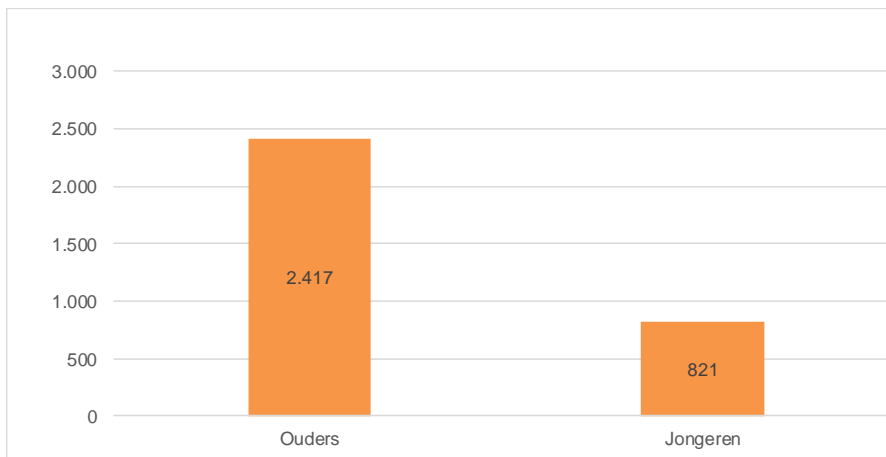
Het percentage gemeenten dat gegevens heeft aangeleverd bij VWS op basis van een andere vragenlijst dan de MJCO is per jeugdhulpregio weergegeven in figuur 3. Over het algemeen is het percentage van de gemeenten binnen een jeugdhulpregio dat gegevens heeft geleverd op basis van een eigen format iets hoger dan het percentage gemeenten dat gebruik heeft gemaakt van de MJCO. Dit is niet verwonderlijk gezien het aantal gemeenten dat voor een eigen format heeft gekozen in vergelijking met het aantal gemeenten dat gebruik heeft gemaakt van de MJCO.

Figuur 3 Percentage gemeenten dat bruikbare gegevens heeft aangeleverd in afwijkend format per jeugdhulpregio

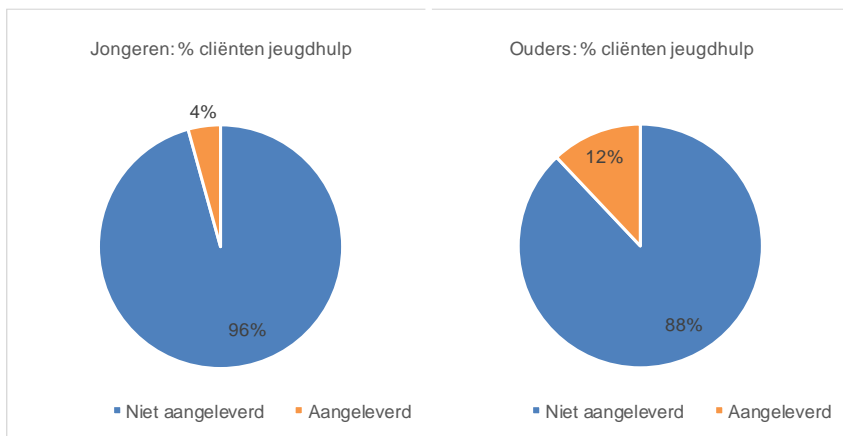
2.2 Jongeren en ouders

Bij alle 17 gemeenten met bruikbare gegevens hebben in totaal 2.417 ouders en 821 jongeren deelgenomen aan cliëntvervalsingsonderzoek op basis van de MJCO. (zie figuur 4).

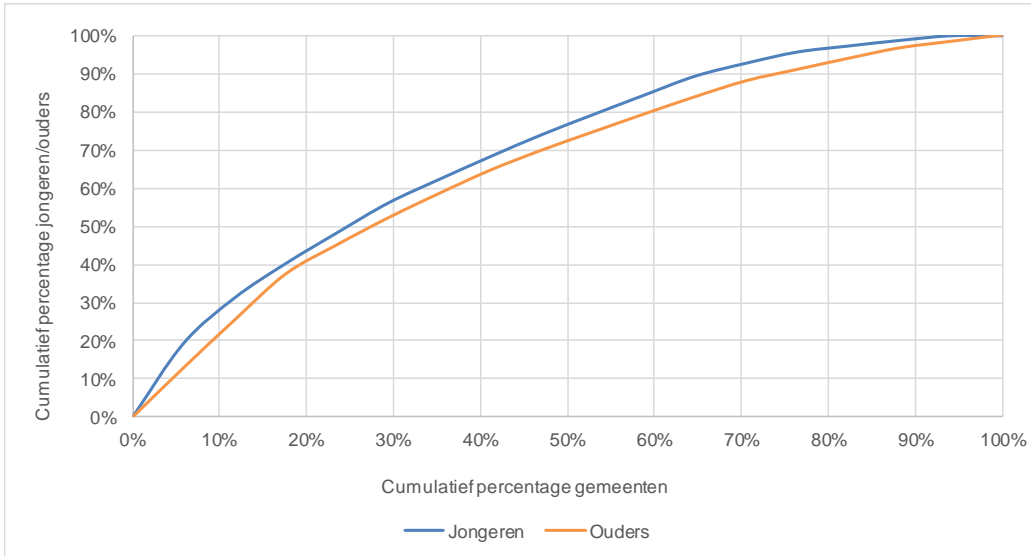
Figuur 4 Aantal respondenten, uitgesplitst naar ouders en jongeren

In overeenstemming met voorgaande jaren is het aantal respondenten onder de jongeren beduidend minder dan onder de ouders. Meerdere verklaringen worden hiervoor aangehaald. Zo staat in de landelijke rapportage van 2017 beschreven dat ouders kunnen worden benaderd met kinderen die betrokken zijn (geweest) in de Jeugdwet, maar dat deze kinderen dermate klein zijn dat zij zelf de vragenlijst niet kunnen invullen. Bovendien wordt er beschreven dat jongeren lastiger zijn te motiveren tot deelname in vergelijking met de ouders. Deze uitspraken worden weerspiegeld in de percentages jongeren en ouders die de vragenlijst hebben ingevuld. Dit percentage is met name laag voor het aantal respondenten onder jongeren (4% versus 12% onder ouders van jeugdcliënten).

Figuur 5 Percentages jongeren en ouders die de vragenlijst hebben ingevuld in gemeenten met bruikbare gegevens, relatief aan het aantal cliënten jeugdhulp in die gemeenten

Vanwege het verschil in grootte van de gemeenten, heeft niet in elke gemeente een even groot aantal jongeren en ouders de vragenlijst ingevuld. Hierdoor kunnen de resultaten enigszins vertekend zijn. In de onderstaande grafiek is te zien dat uit 25% grootste gemeenten 50% van de jongeren afkomstig is, circa 45% van de ouderen en uit iets meer dan 50% van de grootste gemeenten is 80% van de respons van de ouders en jongeren afkomstig.

Figuur 6 Cumulatief percentage respons van jongeren en ouders afgezet tegen het cumulatief percentage gemeenten dat heeft aangeleverd.

Vanwege de diversiteit in de aanlevering van de gemeenten met een eigen format kunnen wij geen algemene uitspraken doen over de responspercentages in deze gemeenten. De gemeenten die in eigen format hebben aangeleverd, hebben in verschillende mate op vergelijkbare wijze gerapporteerd over de onderdelen uit de MCJO. Enkele gemeenten hebben de volledige MCJO in de eigen uitvraag en rapportage opgenomen, terwijl andere gemeenten het aantal overgenomen vragen hebben beperkt tot enkele vragen of onderdelen. Hiernaast verschilt per onderdeel van de MCJO het aantal gemeenten dat gerapporteerd heeft op het niveau van jongeren en ouders. Om deze reden wordt bij de bespreking van de belangrijkste bevindingen in hoofdstuk 3 bij de resultaten uit de eigen formats per onderwerp/onderdeel een responspercentage aangegeven en al dan niet ingegaan op de verschillen tussen jongeren en ouders.

3 Belangrijkste bevindingen

3.1 Inhoudelijke ervaringen

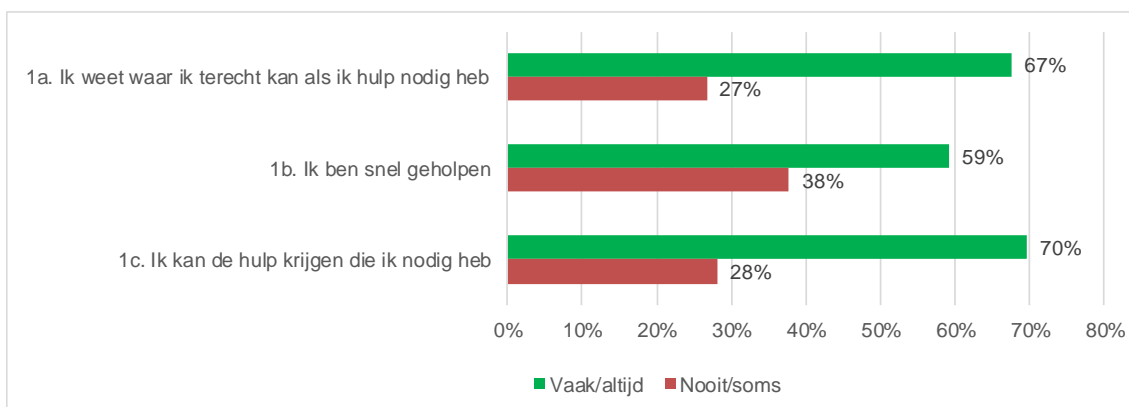
3.1.1 Algemeen

In dit hoofdstuk zetten wij de belangrijkste bevindingen op basis van de MJCO op een rij. De belangrijkste bevindingen in dit hoofdstuk verkrijgen wij door per (deel)thema van de MJCO de respons van jongeren en ouders samen te nemen en steeds het aandeel te presenteren dat relatief positief (vaak/altijd of beetje/veel beter) dan wel negatief (nooit/soms of beetje/veel slechter) heeft geantwoord op de betreffende vragen. Zo maken wij zichtbaar wat de jeugdhulp tot nu toe heeft betekend voor cliënten en op welke punten nog verbeteringen wenselijk en mogelijk zijn vanuit cliëntperspectief. In tekstboxen hebben wij een beschrijving opgenomen over de resultaten uit de cliëntervaringsonderzoeken in gemeenten die geen gebruik hebben gemaakt van de MJCO. De thema's waar wij achtereenvolgens op ingaan zijn:

- a. Toegankelijkheid van jeugdhulp;
- b. Kwaliteit van hulp;
- c. Effecten van jeugdhulp, waarbij wij onderscheid maken naar:
 - i. Effecten op het opgroeien van jeugdige;
 - ii. Effect op de zelfstandigheid van de jeugdige;
 - iii. Effecten op de zelfredzaamheid van jeugdige en ouders;
 - iv. Effecten op het meedoen van de jeugdige.

In de drie hoofdstukken (hoofdstuk 4 tot en met 6) die hierop volgen, gaan wij vervolgens dieper in op de ervaringen met jeugdhulp per thema. Hierbij zullen wij de resultaten vanuit de twee respondentengroepen, c.q. jongeren en ouders, apart bespreken.

3.1.2 Toegankelijkheid van jeugdhulp

Figuur 7 Respons op het thema 'toegankelijkheid van jeugdhulp' uitgesplitst per vraag

Figuur 7 toont de ervaringen op het thema 'toegankelijkheid van jeugdhulp'. Voor de vragen 'Ik weet waar ik terecht kan als ik hulp nodig heb' en 'Ik kan de hulp krijgen die ik nodig heb' hebben gemiddeld ongeveer zeven van de tien respondenten een positieve ervaring en is iets meer dan een kwart daarover kritisch. Op de vraag 'Ik ben snel geholpen' zijn de ervaring minder positief, bijna vier van de tien respondenten geeft aan nooit of soms te ervaren. Dit is mogelijk een gevolg van de personeelsschaarste in de jeugdzorg. Dit is een duidelijk signaal dat vanuit cliëntperspectief nog verbeteringen wenselijk zijn als het gaat om de toegang tot jeugdhulp.

Box 1 Toegankelijkheid van hulp – resultaten eigen format

Van de gemeenten die hebben gerapporteerd volgens een eigen format, heeft een groot aantal gemeenten op vergelijkbare wijze als de MCJO gevraagd naar de toegankelijkheid van de hulp. In deze gemeenten zijn cliënten, zowel jongeren als ouders, over het algemeen positief over de toegankelijkheid van hulp. De scores van deze gemeenten liggen iets hoger dan de scores van de gemeenten die de MCJO hebben gebruikt. Hieronder worden, voor de drie onderdelen van toegankelijkheid waar in de MCJO naar wordt gevraagd, de resultaten besproken van gemeenten die in de eigen formats op vergelijkbare wijze hebben gerapporteerd. Van deze gemeenten hebben de meeste gerapporteerd over de onderdelen 1a 'ik weet waar ik terecht kan als ik hulp nodig heb' en 1b 'ik ben snel geholpen'. Het onderdeel 1c 'ik kan de hulp krijgen die ik nodig heb', is door een beperkt aantal gemeenten in hun eigen format opgenomen. Daar waar de respons hoog genoeg is, wordt ook ingegaan op de verschillen in resultaten tussen jongeren en ouders.

Ik weet waar ik terecht kan als ik hulp nodig heb.

Bij de gemeenten die een eigen format hebben, heeft 60 procent op vergelijkbare wijze gerapporteerd over of cliënten weten waar zij terecht kunnen. Van de cliënten binnen deze gemeenten wist 69 procent waar zij terechtkunnen als zij hulp nodig hebben. Bij 35 procent van deze gemeenten is het percentage van de cliënten dat wist waar zij moesten zijn met hun hulpvraag tussen de 70 en 80 procent. Bij 11 procent was dit 80 procent of hoger en in geen van de gemeenten was het percentage lager dan 50 procent. Onder jongeren is de bekendheid met waar men terechtkan als men hulp nodig heeft met gemiddeld 65 procent iets lager dan bij ouders, waar dit 71 procent is.

Ik ben snel geholpen

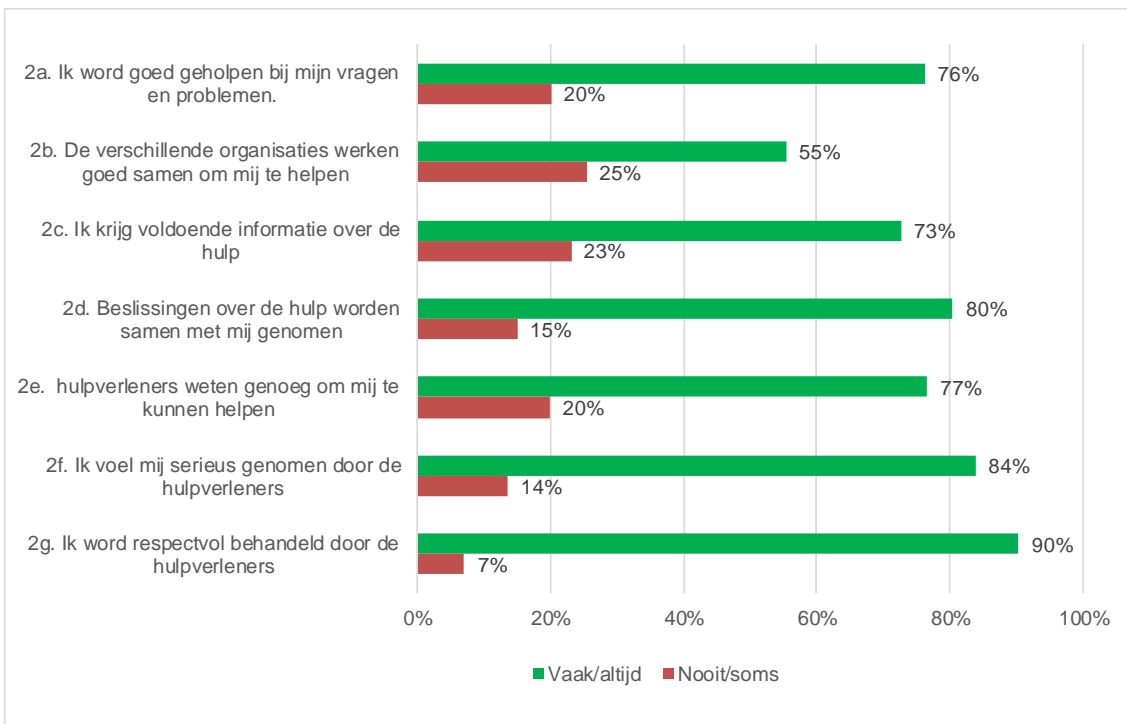
Van de gemeenten die afwijken van de MCJO heeft 64 procent op vergelijkbare wijze gerapporteerd over de snelheid waarmee cliënten geholpen zijn. Bij slechts 9 procent van deze gemeenten is minder dan 50 procent van de cliënten tevreden met de snelheid waarmee zij geholpen zijn en bij ruim een derde van de gemeenten is meer dan 70 procent van de cliënten tevreden. Tussen jongeren en ouders is geen verschil in de tevredenheid over de snelheid waarmee zij geholpen worden. De spreiding in de tevredenheid van jongeren over de snelheid waarmee zij geholpen zijn, is wel groter tussen de verschillende gemeenten en varieert van 28 tot 86 procent. Bij ouders varieert de spreiding in tevredenheid van 55 tot 79 procent.

Ik kan de hulp krijgen die ik nodig heb

Slechts 27 procent van de gemeenten die een eigen format hebben gebruikt, rapporteert op een vergelijkbare wijze over of cliënten vinden dat zij de hulp kunnen krijgen die zij nodig hebben. Van de cliënten binnen deze gemeenten geeft 77 procent aan dat zij de hulp kunnen krijgen die zij nodig hebben. Bij 37 procent van de betreffende gemeenten geeft 80 procent of meer van de cliënten dit aan en bij slechts 5 procent van de gemeenten geeft minder dan 50 procent dit aan.

3.1.3 *Kwaliteit van hulp*

De beoordeling van (ouders van) cliënten op de verschillende aspecten van de kwaliteit van de jeugdhulp wordt weergegeven in figuur 8. Over de meeste kwaliteitsaspecten oordeelt een ruime meerderheid van de cliënten positief. Het meest positief zijn zij over de bejegening door hulpverleners: de overgrote meerderheid (>80%) ervaart serieus te worden genomen, met respect te worden behandeld en dat hulpverleners samen met de cliënten de beslissingen over de hulp nemen. Ongeveer driekwart vindt ook dat zij goed worden geholpen bij hun vragen en problemen en dat hulpverleners genoeg weten.

Figuur 8 Respons op het thema 'kwaliteit van hulp' uitgesplitst per vraag

Kritischer zijn cliënten als het gaat om de informatieverstrekking over de hulp: die is volgens bijna een kwart van de cliënten soms tot nooit voldoende. Over de samenwerking tussen de verschillende organisaties is iets meer dan de helft van de cliënten positief en een kwart uitgesproken kritisch. Daarnaast vindt ruim een vijfde van de jongeren en ouders dit in hun geval niet van toepassing (zie hoofdstuk 5).

Box 2 *Kwaliteit van hulp - resultaten eigen format*

Van de gemeenten die hebben gerapporteerd volgens een eigen format, heeft een groot aantal gemeenten over de kwaliteit van de hulp meerdere onderdelen uit de MCJO opgenomen. Op elk van de onderdelen is de gemiddelde score van tevreden cliënten iets hoger dan de scores bij de gemeenten die de MCJO hebben gebruikt. De scores liggen echter dicht bij elkaar en net als bij de gemeenten die volgens de MCJO hebben gerapporteerd, zijn bij gemeenten met een eigen format cliënten het meest positief over hoe de hulpverleners hen behandelen. Ook zijn cliënten het meest kritisch over de samenwerking tussen de organisaties. Hieronder worden per onderdeel de resultaten besproken. Als de respons hoog genoeg is, wordt ingegaan op de verschillen tussen jongeren en ouders.

Ik word goed geholpen bij mijn vragen en problemen

In totaal heeft 60 procent van de gemeenten die in eigen format hebben gerapporteerd over de ervaren kwaliteit van hulp bij vragen en problemen gerapporteerd. Binnen deze gemeenten was 81 procent van de cliënten tevreden over de kwaliteit. In 62 procent van de gemeenten was 80 procent of meer van de cliënten tevreden en in geen gemeente was sprake van minder dan 50 procent tevreden cliënten. In de gemeenten waar gerapporteerd is op het niveau van zowel jongeren als ouders, is geen verschil zichtbaar in de tevredenheid tussen deze groepen.

De verschillende organisaties werken goed samen om mij te helpen

Cliënten zijn het meest kritisch over de samenwerking tussen de verschillende organisaties. In totaal heeft 60 procent van de gemeenten deze component opgenomen in hun eigen format en hier op vergelijkbare wijze over

gerapporteerd. Van de cliënten binnen deze gemeenten was 64 procent positief over de samenwerking tussen de verschillende organisaties. In 26 procent van de gemeenten was minder dan 60 procent van de cliënten tevreden over de samenwerking. De spreiding in mate van tevredenheid is echter groot. In 5 procent van de gemeenten was minder dan 50 procent tevreden hierover, terwijl in een andere 5 procent dit meer dan 90 procent was. In de gemeenten waar gerapporteerd is op het niveau van zowel jongeren als ouders, ligt de gemiddelde tevredenheid iets hoger en is men vaker positief. Jongeren scoren de samenwerking iets kritischer, maar het verschil is minimaal. Van de jongeren is 71 procent tevreden, bij ouders is dat 74 procent.

Ik krijg voldoende informatie over de hulp

In totaal heeft 58,5 procent van de gemeenten die in eigen format hebben gerapporteerd, op vergelijkbare wijze als de MCJO gerapporteerd over of cliënten vinden dat zij voldoende informatie krijgen voor de hulp. Van hun cliënten antwoordde 79 procent hier positief op. In 85 procent van de gemeenten was tussen de 70 en 90 procent van de cliënten positief. In slechts 7,5 procent van de gemeenten was tussen de 60 en 70 procent van de cliënten positief. In een evenredig deel van de gemeenten was tussen de 90 en 100 procent van de cliënten positief. In de gemeenten waar gerapporteerd is op het niveau van zowel jongeren als ouders, ligt de gemiddelde tevredenheid iets hoger en is men vaker positief. Van de jongeren in deze gemeenten is 79 procent tevreden, bij ouders is dat 81 procent.

Beslissingen over de hulp worden samen met mij genomen

Iets meer dan de helft van de gemeenten (51 procent) die in eigen format hebben gerapporteerd, hebben op vergelijkbare wijze als de MCJO gerapporteerd over of beslissingen over de hulp samen met de cliënt worden genomen. Van hun cliënten is 86 procent positief hierover. In alle betreffende gemeenten is de score 80 procent of hoger. In bijna 40 procent van deze gemeenten is de score zelfs 90 procent of hoger. In de gemeenten waar gerapporteerd is op het niveau van zowel jongeren als ouders, zijn ouders over het algemeen vaker positief. Van de ouders in deze gemeenten antwoordt 91 procent positief, van de jongeren 83 procent.

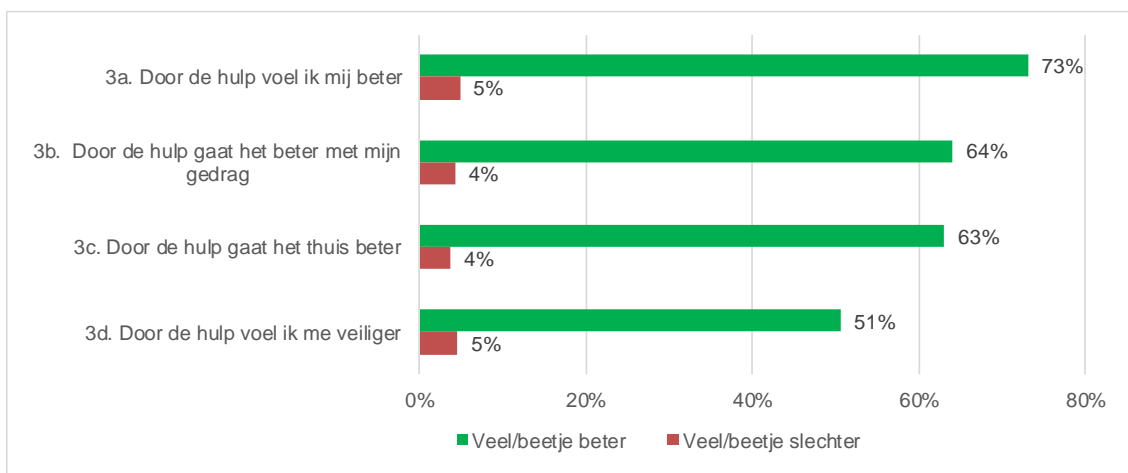
De hulpverleners weten genoeg om mij te kunnen helpen

Van de gemeenten die in eigen format hebben gerapporteerd, heeft 44 procent op vergelijkbare wijze als de MCJO gerapporteerd over of de hulpverleners genoeg weten. Van de cliënten in deze gemeenten heet 81 procent aangegeven dat de hulpverleners genoeg weten om hen te kunnen helpen. In alle betreffende gemeenten is 80 procent of meer van de cliënten positief. In 16 procent van de gemeenten is dit meer dan 90 procent. Slechts 20 procent van deze gemeenten heeft op vergelijkbare wijze gerapporteerd over op zowel het niveau van jongeren als ouders. Het aantal gemeenten is hiermee te klein om een vergelijking te maken over de tevredenheid over deze component.

Ik voel mij serieus genomen en word respectvol behandeld door de hulpverleners

Respectievelijk 54 en 49 procent van de gemeenten die in eigen format hebben gerapporteerd, hebben op vergelijkbare wijze over of cliënten zich serieus genomen en respectvol behandeld voelen door hulpverleners. In deze gemeenten waren cliënten hier zeer positief over. In totaal was 86 procent van de cliënten uit deze gemeenten positief over hoe serieus zij genomen worden door de hulpverleners en voelde 93 procent zich respectvol behandeld. In geen van de gemeenten was minder dan 70 procent van de cliënten positief over deze punten. In de gemeenten waar gerapporteerd is op het niveau van zowel jongeren als ouders, voelen jongeren zich iets minder vaak serieus genomen dan ouders, maar voelen zij zich wel iets vaker respectvol behandeld. Het verschil is met respectievelijk 86 versus 88 procent en 96 versus 95 procent echter minimaal.

3.1.4 Effecten van jeugdhulp: opgroeien van de jeugdige

Figuur 9 Respons op het deelthema 'opgroeien van jongere' uitgesplitst per vraag

Figuur 9 toont het algemeen beeld dat ouders en cliënten hebben van de effecten van jeugdhulp op het opgroeien van de jeugdige (zichzelf of hun kind). Bijna driekwart van de cliënten heeft de ervaring dat de jeugdige zich door de hulp beter voelt. Een ruime meerderheid is ook positief over de verbetering in het gedrag en de situatie thuis. Dat jeugdigen zich door de hulp ook veiliger voelen, onderschrijft ongeveer de helft van de cliënten. Dit betekent overigens niet dat het omgekeerde opgaat: het deel van de cliënten dat een verslechtering ervaart is zeer beperkt (5%). Wel vindt een relatief groot deel van de cliënten dat de hulp op dit aspect geen verandering heeft gebracht (zie hoofdstuk 6). Daarnaast geeft circa een kwart van de jongeren en ouders (24% respectievelijk 26%) aan dat dit aspect in hun geval niet van toepassing is (zie hoofdstuk 6).

Box 3 Effecten van jeugdhulp: opgroeien - resultaten eigen format

Van de gemeenten die hebben gerapporteerd volgens een eigen format, heeft een groot aantal gemeenten over de effecten van jeugdhulp op het opgroeien van jeugdigen gerapporteerd. Hieronder worden, voor de vier aspecten van opgroeien waar in de MCJO naar wordt gevraagd, de resultaten besproken van gemeenten die in de eigen formats op vergelijkbare wijze hebben gerapporteerd. Op elk onderdeel is de gemiddelde score van tevreden cliënten iets hoger dan de scores bij de gemeenten die de MCJO hebben gebruikt. De scores liggen echter dicht bij elkaar en net als bij de gemeenten die volgens de MCJO hebben gerapporteerd, zijn bij gemeenten met een eigen format de cliënten het meest kritisch over het effect van de hulp op het gevoel van veiligheid.

Van de gemeenten die volgens eigen format hebben gerapporteerd, hebben de meeste de onderdelen 3a 'door de hulp voel ik mij beter' en 3c 'door de hulp gaat het thuis beter' overgenomen van de MCJO. De onderdelen 3b 'door de hulp gaat het beter met mijn gedrag' en 3d 'door de hulp voel ik mij veiliger', zijn minder vaak door gemeenten in hun eigen format opgenomen. Daar waar de respons hoog genoeg is, wordt ook ingegaan op de verschillen in resultaten tussen jongeren en ouders.

Door de hulp voel ik mij beter

In totaal heeft 69 procent van de gemeenten die in eigen format hebben gerapporteerd, op vergelijkbare wijze als de MCJO gerapporteerd over het effect van de hulp op hoe de cliënt zich voelt. Van hun cliënten antwoordde 77 procent hier positief op. In iets meer dan de helft van de gemeenten gaf meer dan de helft van de cliënten aan dat zij zich door de hulp beter voelen. In slechts 12,5 procent van de gemeenten was minder dan 70 procent van de cliënten positief. In een evenredig deel van de gemeenten was tussen de 90 en 100 procenten van de cliënten

positief. In de gemeenten waar gerapporteerd is op het niveau van zowel jongeren als ouders geeft 77 procent van de jongeren aan dat zij zich door de hulp beter voelen. De score van de ouders verschilt hier minimaal van. Van hen geeft 78 procent aan dat hun kind zich door de hulp beter voelt.

Door de hulp gaat het beter met mijn gedrag

Iets minder dan de helft van de gemeenten (49 procent) die in eigen format hebben gerapporteerd, hebben op vergelijkbare wijze als de MCJO gerapporteerd over de effectiviteit van de hulp op het gedrag van de cliënt. In de gemeenten die dit hebben gedaan is 71 procent van de cliënten positief over het effect van de hulp op gedrag. In iets meer dan de helft van de betreffende gemeenten is zelfs meer dan 80 procent van de cliënten positief. In slechts 6 procent van deze gemeenten is minder dan 60 procent positief en in een evenredig deel van de gemeenten is meer dan 90 procent van de cliënten positief. Slechts 24 procent van de betreffende gemeenten heeft op vergelijkbare wijze gerapporteerd op zowel het niveau van jongeren als ouders. Het aantal gemeenten is hiermee te klein om een vergelijking te maken.

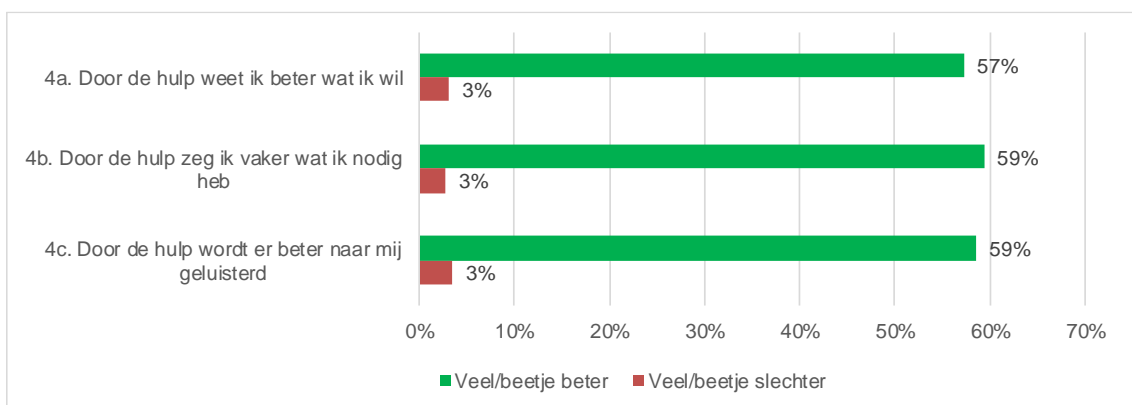
Door de hulp gaat het thuis beter

Van de gemeenten die in eigen format hebben gerapporteerd heeft 60 procent op vergelijkbare wijze als de MCJO gerapporteerd over het effect van de hulp op de thuissituatie. Van de cliënten in deze gemeenten is 67 procent hier positief over. In de helft van de betreffende gemeenten is 70 procent of meer van de cliënten positief. In 24 procent van de gemeenten is dit minder dan 60 procent. In de gemeenten waar gerapporteerd is op het niveau van zowel jongeren als ouders, is sprake van een miniem verschil tussen de scores van beide groepen. In deze gemeenten geeft gemiddeld 71 procent van de jongeren en 72 procent van de ouders aan dat het door de hulp thuis beter gaat.

Door de hulp voel ik mij veiliger

Slechts 43 procent van de gemeenten die niet met de MCJO hebben gerapporteerd, hebben op vergelijkbare wijze het onderdeel 'door de hulp voel ik mij veiliger' meegenomen in het eigen format. In deze gemeenten was 52 procent positief over het effect van de hulp op dit aspect van opgroeien. Bij een derde van de gemeenten was minder dan de helft van de cliënten hier positief over. Het merendeel van de gemeenten wordt door 50 tot 70 procenten van hun cliënten positief beoordeeld op het effect van de hulp op het gevoel van veiligheid. Slechts 10 procent van de gemeenten die eigen format heeft gerapporteerd over dit aspect van opgroeien heeft dit op zowel het niveau van jongeren als van de ouders gedaan. Het aantal gemeenten is hiermee te klein om een vergelijking te maken.

3.1.5 Effecten van jeugdhulp: zelfstandigheid van de jeugdige

Figuur 10 Respons op deelthema 'zelfstandigheid van de jeugdige' uitgesplitst per vraag

Op alle vragen ervaart een meerderheid van de cliënten een beetje tot veel verbetering als gevolg van de hulp (zie figuur 10). In een zeer klein aantal gevallen (3% voor alle vragen) ervaren cliënten een beetje tot veel verslechtering.

Box 4 Effecten van jeugdhulp: zelfstandigheid - resultaten eigen format

Gemeenten die hebben gerapporteerd volgens een eigen format, hebben deels ook gerapporteerd over de effecten van jeugdhulp op de zelfstandigheid van jeugdigen. Hieronder worden, voor de drie aspecten van zelfstandigheid waar in de MCJO naar wordt gevraagd, de resultaten besproken van gemeenten die in de eigen formats op vergelijkbare wijze hebben gerapporteerd. De scores op de onderdelen 4b 'door de hulp zeg ik vaker wat ik nodig heb' en 4c 'door de hulp wordt er beter naar mij geluisterd', zijn hoger bij de gemeenten die met eigen format hebben gerapporteerd. De scores op onderdeel 4a 'door de hulp weet ik beter wat ik nodig heb' verschillen minimaal. Op elk van de onderdelen was de respons te laag om in te gaan op de verschillen tussen jongeren en ouders.

Door de hulp weet ik beter wat ik wil

In totaal heeft 43 procent van de gemeenten die in eigen format hebben gerapporteerd, op vergelijkbare wijze als de MCJO gerapporteerd over of de cliënt door de hulp beter weet wat hij/zij wil. Van hun cliënten antwoordde 56 procent hier positief op. In twee derde van de betreffende gemeenten beoordeelde minder dan 60 procent van de cliënten dit onderdeel positief. In 10 procent beoordeelde meer dan 80 procent van de cliënten dit positief.

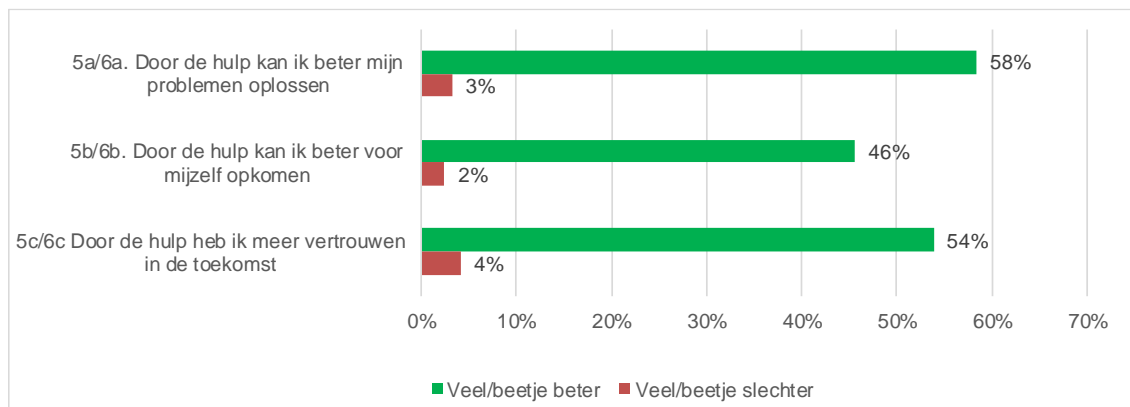
Door de hulp zeg ik vaker wat ik nodig heb

Slechts 17 procent van de gemeenten die in eigen format hebben gerapporteerd, heeft op vergelijkbare wijze als de MCJO iets gedaan met onderdeel 4b 'door de hulp zeg ik vaker wat ik nodig heb'. Binnen deze gemeenten reageerde 68 procent van de cliënten positief op deze stelling. In meer dan de helft van gevallen was tussen de 70 en 80 procent van de cliënten positief.

Door de hulp wordt er beter naar mij geluisterd

In totaal heeft 40 procent van de gemeenten die in eigen format hebben gerapporteerd, heeft op vergelijkbare wijze als de MCJO gerapporteerd over of er door de hulp beter naar de cliënt wordt geluisterd. Binnen deze gemeenten was 63 procent van de cliënten positief hierover. Van de betreffende gemeenten werd 68 procent door 60 tot 70 procent van de cliënten positief beoordeeld. De overige 32 procent van deze gemeenten scoorden tussen de 70 en 90 procent.

3.1.6 Effecten van jeugdhulp: zelfredzaamheid van jeugdige en ouders

Figuur 11 Respons op deelt thema 'zelfredzaamheid van jeugdige en ouders' uitgesplitst per vraag

Door de hulpverlening heeft 54 procent van de respondenten meer vertrouwen in de toekomst gekregen en is 58 procent beter in staat om eigen problemen op te lossen. Minder cliënten, en met name ouders (zie verder in paragraaf 6.3), ervaren dat zij door de hulp beter voor zichzelf kunnen opkomen. Dit percentage is mede laag doordat de tevredenheid van de ouders wat lager ligt in vergelijking met de jeugdigen. Bovendien is het aantal respondenten bijna driemaal zo hoog onder de ouders vergeleken met de jeugdigen. Het omgekeerde gaat overigens niet op: slechts een zeer beperkt deel van de cliënten ervaart een verslechtering. Maar juist in kwetsbare situaties (jeugdigen/ouders met beperkingen en/of moeilijke gezinsomstandigheden) vormt sociale weerbaarheid een belangrijk aandachtspunt.

Box 5 *Effecten van jeugdhulp: zelfredzaamheid - resultaten eigen format*

Van de gemeenten die hebben gerapporteerd volgens een eigen format, heeft minder dan de helft op vergelijkbare wijze als in de MCJO gerapporteerd over de effecten van jeugdhulp op de zelfredzaamheid van jeugdigen. Hieronder worden de resultaten besproken van de gemeenten die dit wel hebben gedaan. De scores op de onderdelen 5b 'door de hulp kan ik beter voor mijzelf opkomen' en 5c 'door de hulp heb ik meer vertrouwen in de toekomst' liggen iets hoger dan in de gemeenten die volgens de MCJO hebben gerapporteerd. De score op onderdeel 5a 'door de hulp kan ik beter mijn problemen oplossen', ligt iets lager. Op elk onderdeel was de respons te laag om in te gaan op de verschillen in de scores tussen jongeren en ouders.

Door de hulp kan ik beter mijn problemen oplossen

In totaal heeft 44 procent van de gemeenten die in eigen format hebben gerapporteerd, op vergelijkbare wijze als de MCJO gerapporteerd over het effect van de hulp op probleem oplossen van de cliënt. Van hun cliënten antwoordde 64 procent hier positief op. In 16 procent van deze gemeenten werd door 50 tot 60 procent van de cliënten positief gereageerd op de stelling 'door de hulp kan ik beter mijn problemen oplossen'. In de overige 84 procent was het aandeel van de cliënten dat positief reageerde tussen de 60 en de 80 procent.

Door de hulp kan ik beter voor mezelf opkomen

Eveneens 44 procent van de gemeenten die in eigen format hebben gerapporteerd, heeft dit op vergelijkbare wijze als de MCJO gedaan over het onderdeel 'door de hulp kan ik beter voor mezelf opkomen'. Van de cliënten in deze gemeenten was 51 procent hier positief over. In de helft van de betreffende gemeenten was het aandeel van de cliënten dat positief was tussen de 50 en 60 procent. In een derde van de gemeenten was dit echter minder dan 50 procent en in slechts 16 procent was het aandeel van de cliënten dat positief reageerde op dit onderdeel hoger dan 60 procent.

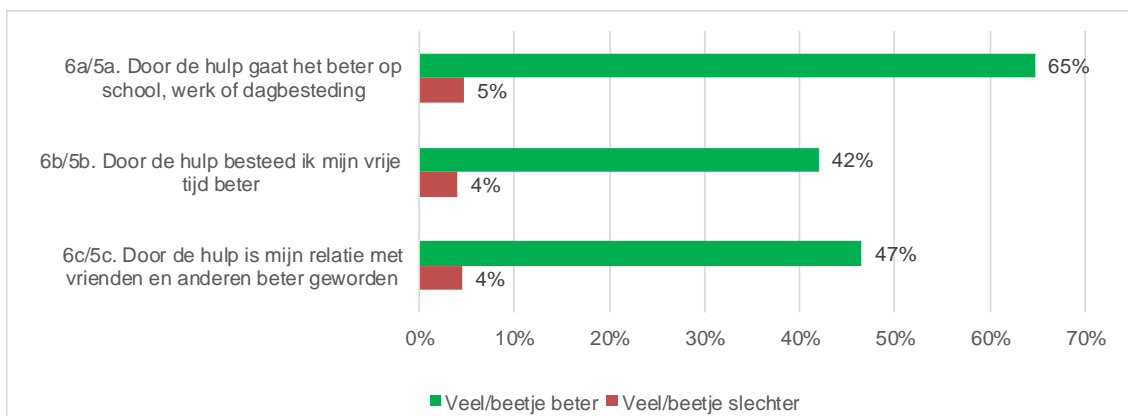
Door de hulp heb ik meer vertrouwen in de toekomst

Van de gemeenten die hebben gerapporteerd in eigen format heeft 41 procent dit op vergelijkbare wijze als de MCJO gedaan over het effect van de hulp op het vertrouwen van de client in de toekomst. Binnen deze gemeenten was 59 procent van de cliënten positief hierover. In de helft van de betreffende gemeenten was minder dan 60 procent van de cliënten positief. In de andere helft was tussen de 60 en 80 procent of meer van de cliënten positief.

3.1.7 *Effecten van jeugdhulp: meedoen van de jeugdige*

Meer dan zes van de tien van de respondenten geeft aan dat het door de hulp beter gaat op school, werk of dagbesteding. Op de relatie met vrienden en anderen en op de vrijetijdsbesteding van jeugdigen ziet een minderheid van de cliënten (respectievelijk 47% en 42%) verbetering als gevolg van de hulp. Mogelijk is de relatie met –de aard van- de geboden hulp voor deze aspecten ook diffuser. Zo ziet ruim een kwart van de jongeren op dit punt geen effect

van de hulp en geeft ongeveer een kwart van de ouders aan dat dit aspect in hun geval niet van toepassing is (zie hoofdstuk 6).

Figuur 12 Respons op deelthema 'meedoen van de jeugdige' uitgesplitst per vraag

Box 6 Effecten van jeugdhulp: meedoen - resultaten eigen format

Van de gemeenten die hebben gerapporteerd volgens een eigen format, heeft ongeveer de helft op vergelijkbare wijze als in de MCJO gerapporteerd over de effecten van jeugdhulp op het meedoen van de jeugdige. Hieronder worden, voor de drie aspecten van meedoen waar in de MCJO naar wordt gevraagd, de resultaten besproken van de gemeenten die dit wel hebben gedaan. Met 68 procent positieve reacties, ligt de score op onderdeel 6a 'door de hulp gaat het beter op school, werk of dagbesteding' binnen deze gemeenten hoger dan de bij de gemeenten die volgens de MCJO hebben gerapporteerd, waar dit 57 procent is. De scores op de onderdelen 6b 'door de hulp besteed ik mijn vrije tijd beter' en 6c 'door de hulp is mijn relatie met vrienden en anderen beter geworden', verschillen niet veel tussen de gemeenten die volgens eigen format of met de MCJO-format hierover hebben gerapporteerd. Op elk van de onderdelen was de respons van gemeenten die gerapporteerd hebben op zowel het niveau van jongeren als ouders te laag om in te gaan op de verschillen tussen deze groepen.

Door de hulp gaat het beter op school, werk of dagbesteding

In totaal heeft 54 procent van de gemeenten die in eigen format hebben gerapporteerd, op vergelijkbare wijze als de MCJO gerapporteerd over het effect van de hulp school, werk of dagbesteding. Van de cliënten binnen deze gemeenten antwoordde 68 procent hier positief op. In 40 procent van deze gemeenten werd door 50 tot 70 procent van de cliënten positief gereageerd op de stelling 'door de hulp gaat het beter op school, werk of dagbesteding'. In de overige 60 procent was het aandeel van de cliënten dat positief reageerde 70 procent of hoger.

Door de hulp besteed ik mijn vrije tijd beter

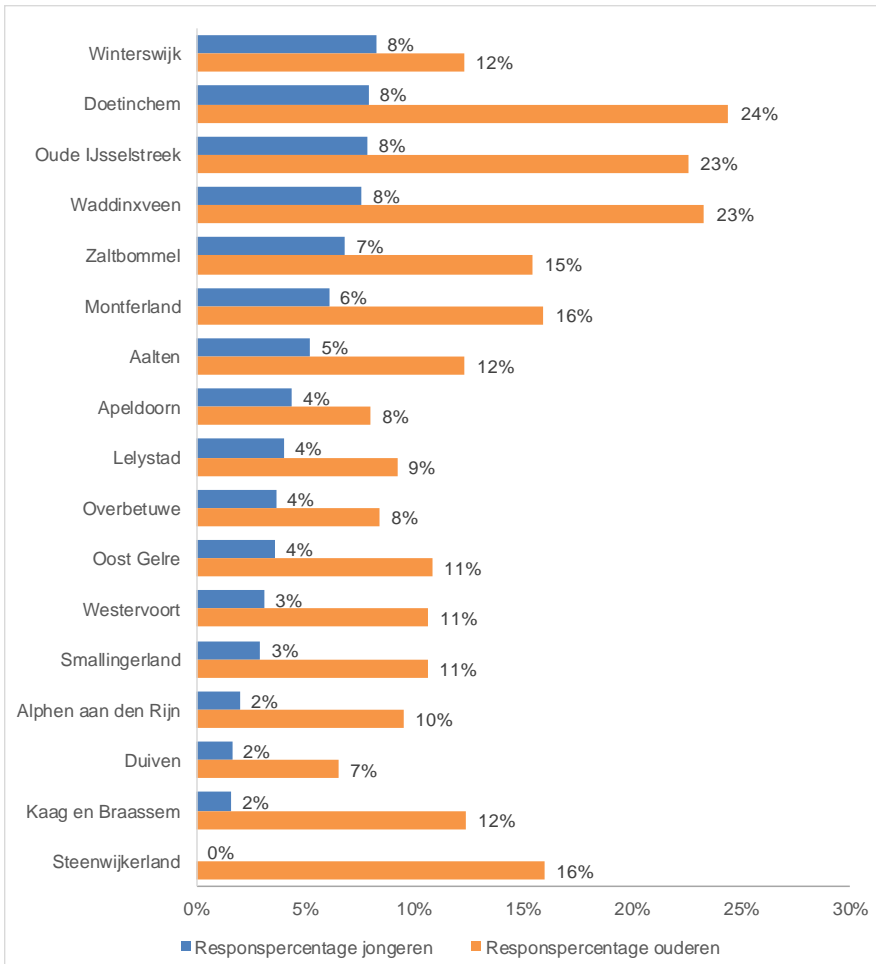
Van de gemeenten die in eigen format hebben gerapporteerd, heeft 43 procent op vergelijkbare wijze als de MCJO gerapporteerd over het onderdeel 'door de hulp besteed ik mijn vrije tijd beter'. Van de cliënten in deze gemeenten was 43 procent hier positief over. In 73 procent van de betreffende gemeenten was het aandeel van de cliënten dat positief was lager dan 50 procent. In de overige 27 procent van de gemeenten was het aandeel van de cliënten dat positief reageerde op dit onderdeel tussen de 50 en 70 procent.

Door de hulp is mijn relatie met vrienden en anderen beter geworden

Van de gemeenten die hebben gerapporteerd in eigen format heeft 44 procent dit op vergelijkbare wijze gedaan over het effect van de hulp op de relaties van cliënten met vrienden en anderen. Binnen deze gemeenten was 46 procent

van de cliënten positief hierover. In 65 procent van de betreffende gemeenten reageerde minder dan 50 procent van de cliënten positief op de stelling 'door de hulp is mijn relatie met vrienden en anderen beter geworden'. In de overige 35 procent van de gemeenten was dit aandeel tussen de 50 en 80 procent.

3.2 Respons op vragenlijst

Figuur 13 Responspercentages van de deelnemende gemeenten met bruikbare respons (als percentage van het aantal cliënten met jeugdhulp).

Deze vierde lichting van cliëntervaringsonderzoeken in de jeugdhulp heeft in veel gemeenten een beperkte 'opbrengst' gehad, het percentage respondenten ten opzichte van de gehele populatie cliënten met jeugdhulp is relatief laag. Er zijn echter ook gemeenten die zowel bij jongeren als ouders een hoge respons hebben gerealiseerd. In figuur 13 zijn de deelnemende gemeenten weergegeven met responspercentages van de jongeren en de ouders die de vragenlijst hebben ingevuld in vergelijking met hun cliëntpopulatie. De gemeenten zijn gesorteerd op het responspercentage jongeren. Net als voorgaande jaren zijn dit over het algemeen kleinere tot middelgrote plattelandsgemeenten.

4 Toegankelijkheid van jeugdhulp

Samenhangend beeld

Voor dit thema zijn cliënten en ouders bevroegd op een drietal aspecten die hieronder zijn genoemd. Ook hier geldt dat de resultaten betrekking hebben op respondenten uit de gemeenten die de MCJO vragenlijst ingevuld hebben. De cursieve onderdelen betreffen vragen aan ouders.

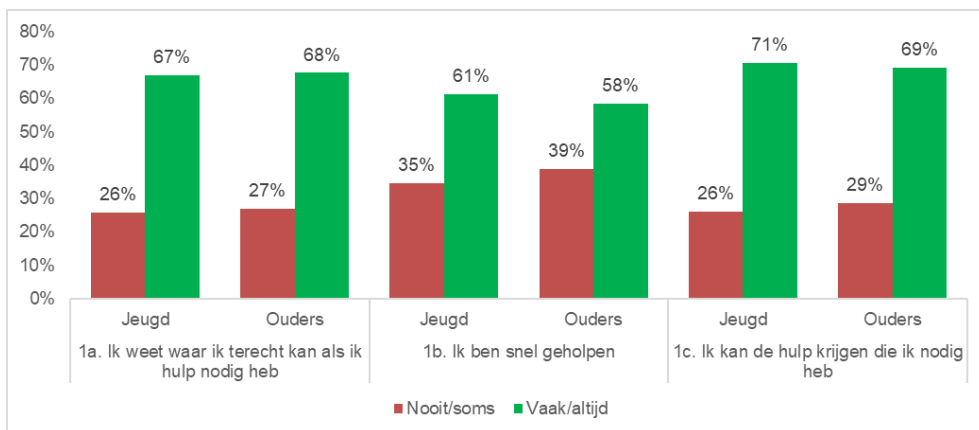
Aspecten toegankelijkheid van jeugdhulp:

1a: Ik weet waar ik terecht kan als ik (jongere/ouder) hulp nodig heb;

1b: Ik (jongere/ouder) ben snel geholpen;

1c: Ik (jongere/ouder) kan de hulp krijgen die ik (jongere/ouder) nodig heb.

In figuur 14 is in beeld gebracht welk deel van de jongeren en ouders hebben geantwoord met 'soms of nooit' (rood) dan wel 'vaak of altijd' (groen).

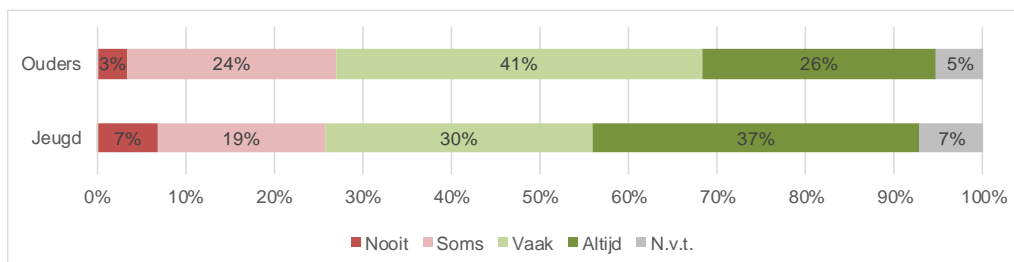

Figuur 14 Het aandeel van ouders en jeugd dat respectievelijk negatief (nooit/soms) en positief (vaak/altijd) hebben geoordeeld over de toegankelijkheid van jeugdhulp

Tussen jongeren en ouders lopen de ervaringen met betrekking tot de toegankelijkheid van jeugdhulp in het algemeen weinig uiteen; de patronen voor jongeren en ouders zijn vrijwel identiek per aspect. Zowel jongeren als ouders zijn in het algemeen het minst positief over de snelheid waarmee zij zijn geholpen (1b). De ervaringen van jongeren en ouders brengen wij hierna per aspect in beeld.

Vraag 1a: Ik weet waar ik terecht kan als ik hulp nodig heb

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 15 weergegeven:

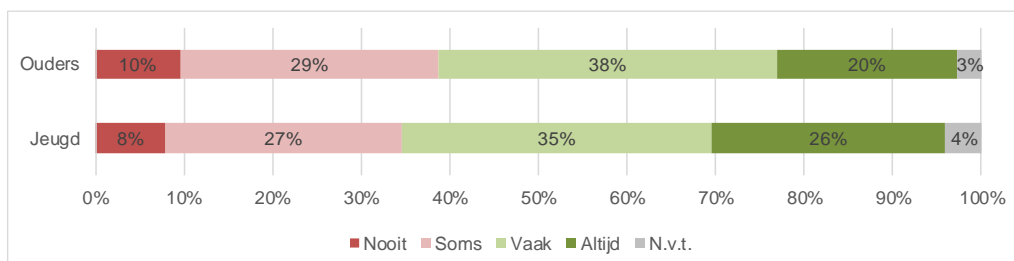

Figuur 15 Respons van ouders en jeugd op: 'Ik weet waar ik terecht kan als ik hulp nodig heb'

De meerderheid van de jongeren geeft aan vaak tot altijd te weten waar zij terecht kunnen als zij een hulpvraag hebben. Dat geldt ook voor ouders. Tegelijkertijd is het voor ongeveer een kwart van de jongeren en ouders soms of zelfs nooit duidelijk waar zij terecht kunnen met hun hulpvraag.

Vraag 1b: Ik ben snel geholpen

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 16 weergegeven:

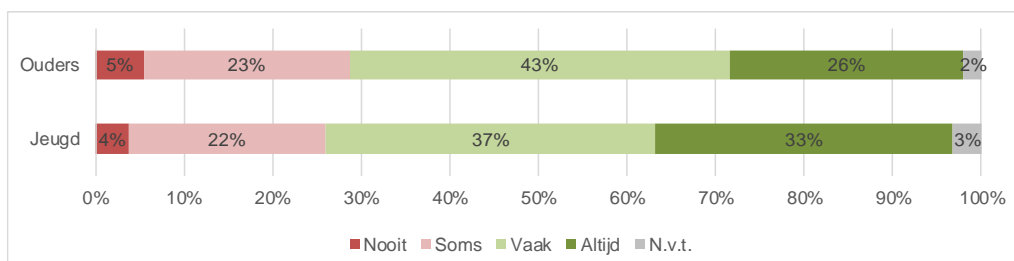

Figuur 16 Respons van ouders en jeugd op: 'Ik ben snel geholpen'

Het merendeel van de jongeren en ouders geeft aan dat zij meestal tot altijd snel zijn geholpen. Ongeveer één derde van de jongeren en vier van de tien ouders zijn duidelijk minder tevreden over de snelheid waarmee zij hulp krijgen.

Vraag 1c: Ik kan de hulp krijgen die ik nodig heb

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 17 weergegeven:

Figuur 17 Respons van ouders en jeugd op: 'Ik kan de hulp krijgen die ik nodig heb'

Ook op deze vraag geeft de meerderheid van de jongeren en ouders aan dat zij de hulp krijgen die zij nodig hebben. Ruim een kwart van de ouders en een iets kleiner deel van de jongeren is echter minder positief; hun ervaring is dat zij soms of zelfs nooit (een kleine 5%) de hulp krijgen die zij nodig hebben.

5 Kwaliteit van jeugdhulp

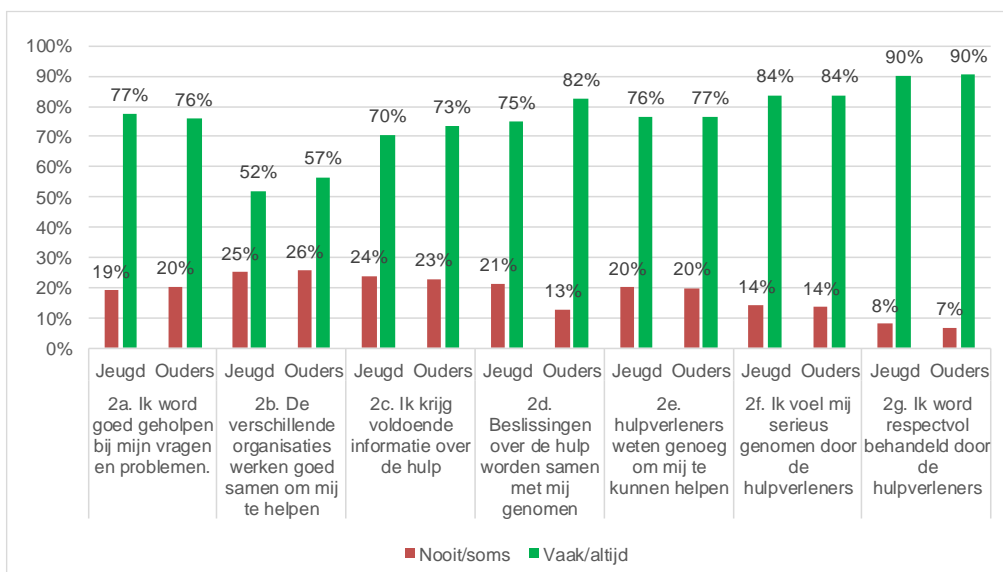
Samenhangend beeld

Voor dit thema zijn cliënten en ouders bevroegd op een zevental aspecten, die hieronder zijn genoemd. De cursieve onderdelen betreffen de vraagstelling van dat aspect aan ouders.

Aspecten kwaliteit van jeugdhulp:

- 2a: Ik word goed geholpen bij mijn vragen en problemen;
- 2b: De verschillende organisaties werken goed samen om mij (*en mijn kind*) te helpen;
- 2c: Ik krijg voldoende informatie over de hulp;
- 2d: Beslissingen over de hulp worden samen met mij genomen;
- 2e: De hulpverleners weten genoeg om mij (*en mijn kind*) te kunnen helpen;
- 2f: Ik voel mij serieus genomen door de hulpverleners;
- 2g: Ik word respectvol behandeld door de hulpverleners.

In figuur 18 is in beeld gebracht welk deel van de jongeren en ouders hebben geantwoord met 'soms of nooit' (rood) dan wel 'vaak of altijd' (groen).

Figuur 18 Aandeel ouders en jeugd die respectievelijk negatief (nooit/soms) en positief (vaak/altijd) hebben geoordeeld over de verschillende aspecten van de kwaliteit van jeugdhulp

figuur 18 laat zien dat de ervaringen van jongeren en ouders wat betreft de kwaliteit van uitvoering op veel aspecten nauwelijks uiteenlopen. Bij vrijwel alle vragen hebben zij in vergelijkbare mate met 'vaak of altijd' geantwoord (groen). De belangrijkste verschillen in ervaringen doen zich voor bij vraag 2d; of beslissingen over de hulp samen met de cliënt worden genomen. Jongeren zijn minder positief over deze vraag dan ouders.

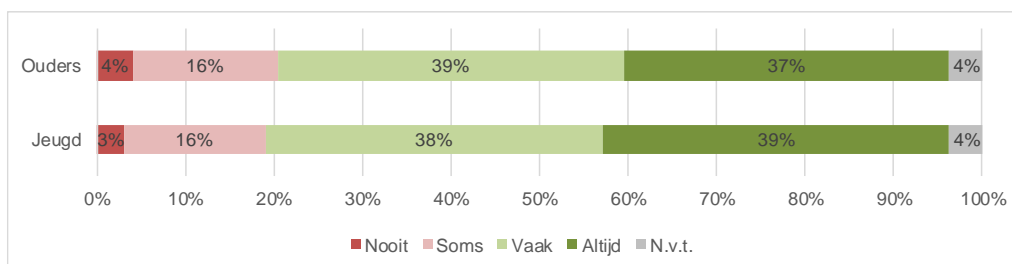
Daarnaast laat figuur 18 ook duidelijk zien dat jongeren en ouders in het algemeen het minst positief zijn over de samenwerking tussen verschillende organisaties in de hulpverlening (2b). In iets mindere mate zijn zij ook kritisch op de

stelling dat zij voldoende informatie over de hulp krijgen (2c) en dat hulpverleners genoeg weten om hen te kunnen helpen (2e).

De ervaringen van jongeren en ouders brengen wij hierna per aspect in beeld.

Vraag 2a: Ik word goed geholpen bij mijn vragen en problemen

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 19 weergegeven:

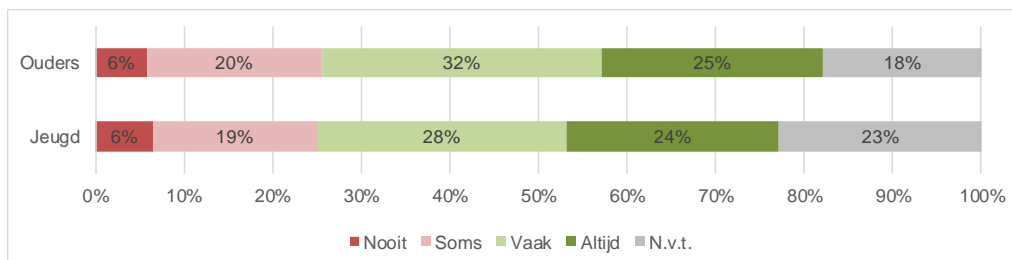

Figuur 19 Respons van ouders en jeugd op: 'Ik word goed geholpen bij mijn vragen en problemen'

De overgrote meerderheid van de jongeren en ouders vindt dat zij goed worden geholpen bij vragen en problemen. Ongeveer 20% van de ouders en jongeren is hierover minder positief.

Vraag 2b: De verschillende organisaties werken goed samen om mij te helpen

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 20 weergegeven:

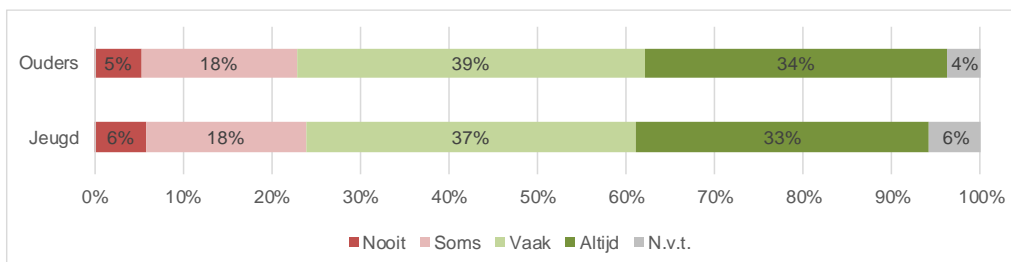

Figuur 20 Respons van ouders en jeugd op: 'De verschillende organisaties werken goed samen om mij te helpen'

In vergelijking met de andere deelvragen over de kwaliteit van de jeugdhulp antwoorden jongeren en ouders bij deze deelvraag vaker (ongeveer een kwart van jongeren en ouders) dat organisaties soms of nooit goed samenwerken in de hulpverlening. Verder valt ook op dat een groter aantal jongeren en ouders bij deze vraag 'n.v.t.' heeft aangekruist. Mogelijk vinden zij het lastiger om hierover een goed oordeel te vormen of hebben zij maar met één organisatie te maken (gehad).

Vraag 2c: Ik krijg voldoende informatie over de hulp

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in figuur 21 weergegeven:

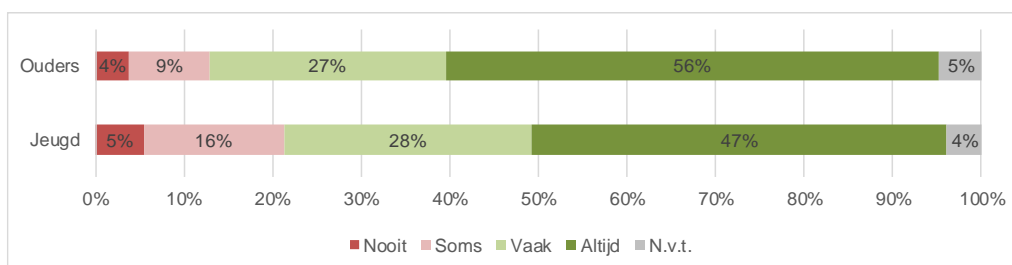

Figuur 21 Respons van ouders en jeugd op: 'Ik krijg voldoende informatie over de hulp'

De meerderheid van de jongeren en de ouders heeft de ervaring dat zij voldoende informatie over de hulp krijgen. Toch is 23% van de ouders en 24% van de jongeren minder positief (soms tot nooit voldoende informatie).

Vraag 2d: Beslissingen over de hulp worden samen met mij genomen

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 22 weergegeven:

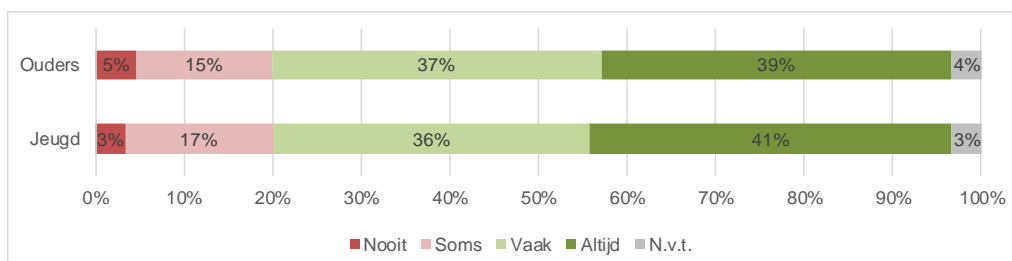

Figuur 22 Respons van ouders en jeugd op: 'Beslissingen over de hulp worden samen met mij genomen'

Driekwart van de jongeren ervaart dat beslissingen over de hulp vaak tot altijd samen met hen worden genomen. Ouders zijn hier nog positiever over (83%). Mogelijk hangt dit samen met hun rol: als eerstverantwoordelijke voor hun kinderen zullen zij in de regel bij alle belangrijke beslissingen over de hulpverlening worden betrokken.

Vraag 2e: De hulpverleners weten genoeg om mij te kunnen helpen

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 23 weergegeven:

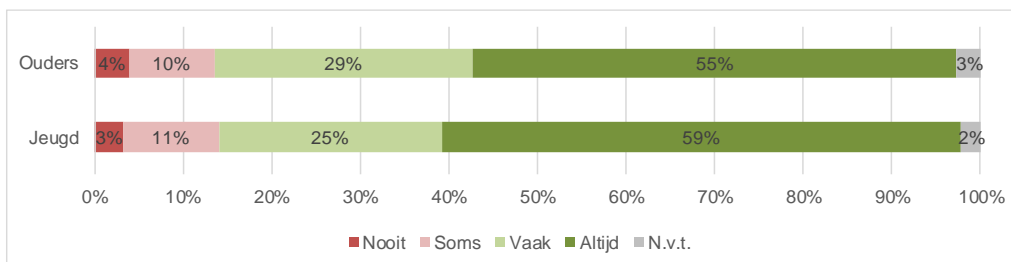

Figuur 23 Respons van ouders en jeugd op: 'De hulpverleners weten genoeg om mij te kunnen helpen'

Zowel jongeren als ouders vinden in ruime meerderheid dat hulpverleners vaak tot altijd genoeg weten om hen te kunnen helpen. Een vijfde deel van de ouders en jongeren denkt hier echter negatiever over (soms tot nooit genoeg).

Vraag 2f: Ik voel mij serieus genomen door de hulpverleners

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 24 weergegeven:

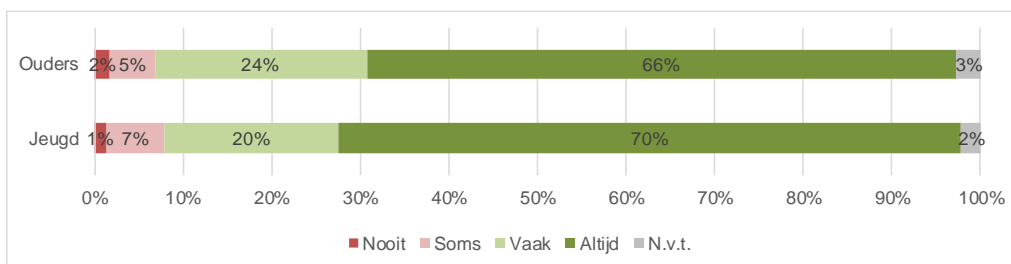

Figuur 24 Respons van ouders en jeugd op: 'Ik voel mij serieus genomen door de hulpverleners'

Hulpverleners nemen hun cliënten in het algemeen serieus is de ervaring van een ruime meerderheid van zowel jongeren als ouders, maar 14% van de ouders en de jongeren is een andere mening toegedaan: volgens hen is dit soms tot nooit het geval.

Vraag 2g: Ik word met respect behandeld door de hulpverleners

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in figuur 25 zien:

Figuur 25 Respons van ouders en jeugd op: 'Ik word met respect behandeld door de hulpverleners'

De overgrote meerderheid van de jongeren en de ouders vindt dat zij vaak tot altijd met respect worden behandeld door de hulpverleners. Van de jongeren heeft 8% en van de ouders heeft 7% een minder positieve ervaring (soms tot nooit respectvol bejegend).

6 Effecten van jeugdhulp

6.1 Opgroeien van jeugdige

Samenhangend beeld

Voor dit thema zijn cliënten en ouders bevroegd op een viertal aspecten, die hieronder zijn genoemd. De cursieve onderdelen betreffen vragen aan ouders.

Effecten van jeugdhulp op het opgroeien van de jeugdige:

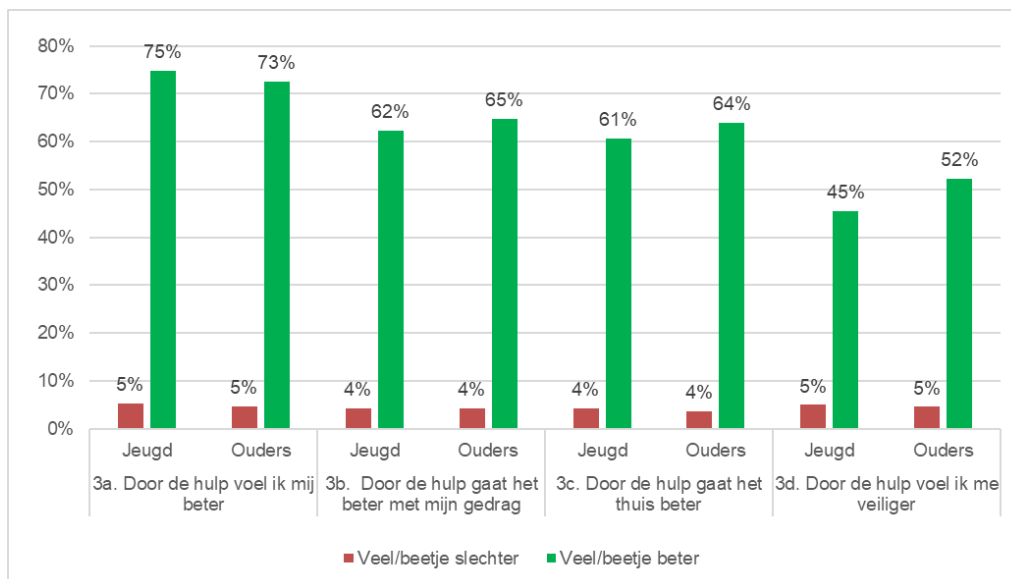
3a: Door de hulp voel ik mij/*voelt mijn kind zich* beter;

3b: Door de hulp gaat het beter met mijn gedrag/*het gedrag van mijn kind*;

3c: Door de hulp gaat het thuis beter;

3d: Door de hulp voel ik me/*voelt mijn kind zich* veiliger.

In figuur 26 is in beeld gebracht welk deel van de jongeren en ouders hebben geantwoord met 'veel of beetje slechter' (rood) dan wel 'veel of beetje beter' (groen).

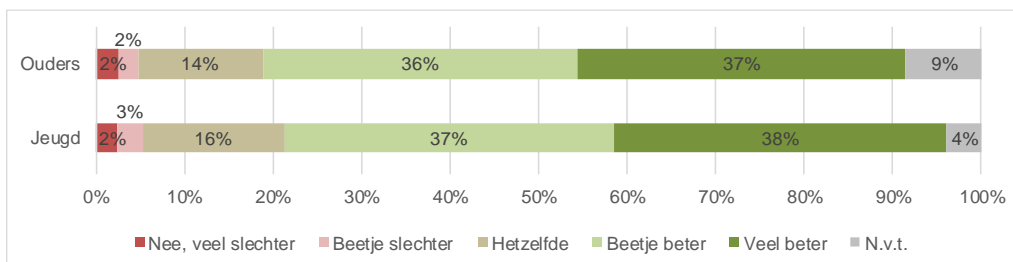
Figuur 26 Het aandeel van ouders en jeugd dat respectievelijk negatief (veel/beetje slechter) en positief (veel/beetje beter) heeft geoordeeld over het effect van de hulp op het opgroeien van de jeugdige

figuur 26 laat zien dat jongeren en ouders weinig verschillend denken over het effect van de jeugdhulp bij het opgroeien. Alleen bij de vraag 'Door de hulp voel ik me veiliger' zijn ouders wat minder positief dan de jongeren.

De ervaringen van jongeren en ouders met de afzonderlijke aspecten brengen wij hierna in beeld.

Vraag 3a: Door de hulp voel ik mij/voelt mijn kind zich beter

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 1 Figuur 27 weergegeven:

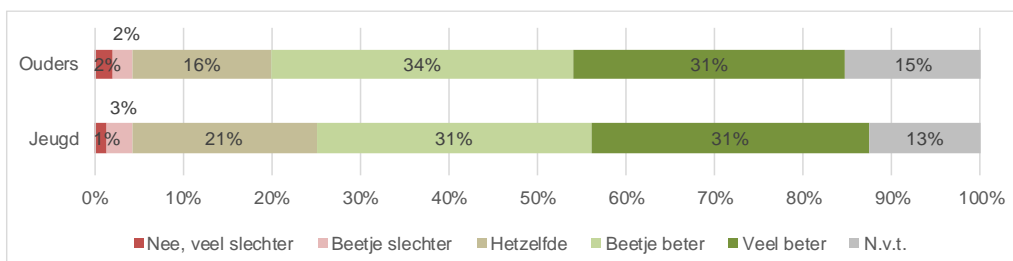

Figuur 27 Respons van ouders en jeugd op: 'door de hulp voel ik mij/voelt mijn kind zich beter'

Driekwart van de jongeren voelt zich door de hulp een beetje tot veel beter. Ongeveer eenzelfde groep ouders heeft deze ervaring met hun kind. In respectievelijk 16% en 14% van de gevallen merken noch jongeren noch ouders enige verbetering als gevolg van de jeugdhulp. Een kleine groep voelt zich zelfs (veel) slechter.

Vraag 3b: Door de hulp gaat het beter met mijn gedrag/het gedrag van mijn kind

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in figuur 28 weergegeven:

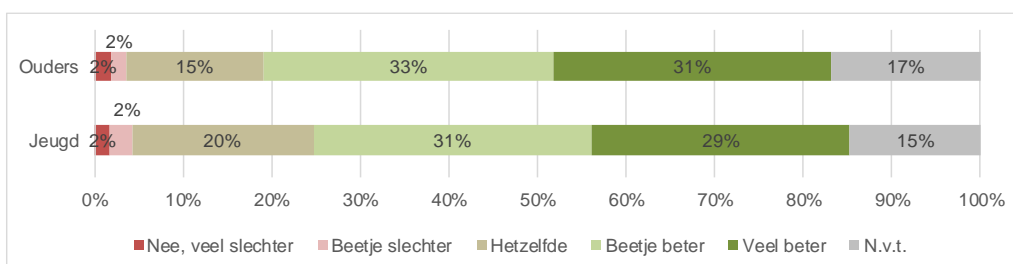

Figuur 28 Respons van ouders en jeugd op: 'door de hulp gaat het beter met mijn gedrag/het gedrag van mijn kind'

Bijna twee derde van de jongeren vindt dat het door de hulp een beetje beter tot veel beter gaat met hun gedrag. Onder ouders is een iets grotere groep die deze ervaring heeft met het gedrag van hun kind. Van de jongerenervaart 21% geen (positief) gedragseffect van de jeugdhulp. Hetzelfde geldt voor 16% van de ouders.

Vraag 3c: Door de hulp gaat het thuis beter

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 29 weergegeven:

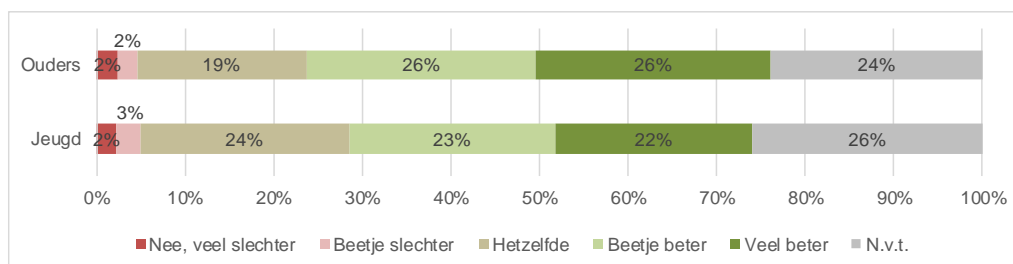

Figuur 29 Respons van ouders en jeugd op: 'door de hulp gaat het thuis beter'

Een ruime meerderheid van zowel de jongeren als de ouders merkt dat het dankzij de hulp thuis een beetje tot veel beter gaat. Ongeveer 20% van de jongeren en 15% van de ouders merkt in dit opzicht geen (positief) verschil met de situatie voorafgaand aan de jeugdhulp. Ongeveer een zesde van de ouders en een kleinere groep jongeren beantwoordt deze vraag met 'n.v.t.'.

Vraag 3d: Door de hulp voel ik me/voelt mijn kind zich veiliger

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 30 weergegeven:

Figuur 30 Respons van ouders en jeugd op: 'door de hulp voel ik me/voelt mijn kind zich veiliger'

Bijna de helft van de jongeren voelen zich dankzij de hulp een beetje tot veel beter veiliger. Onder ouders heeft een iets grotere groep dezelfde ervaring met hun kind. Ongeveer een kwart van de jongeren en een vijfde van de ouders merkt in dit opzicht geen (positieve) verbetering als gevolg van de hulp. Daarnaast heeft 24% van de ouders en 26% van jongeren deze vraag met 'n.v.t.' beantwoord.

6.2 Zelfstandigheid van jeugdige

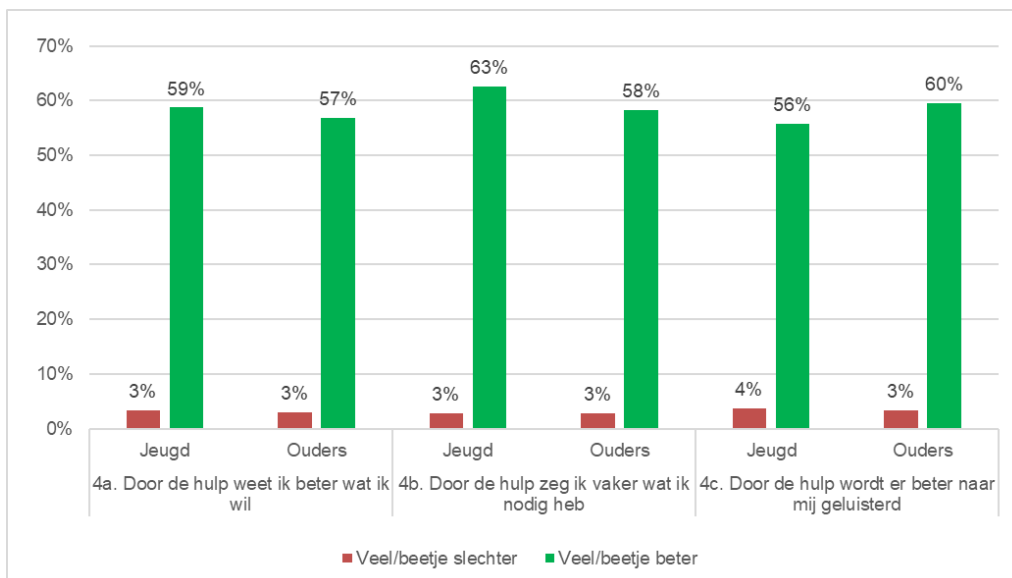
Samenhangend beeld

Voor dit thema zijn cliënten en ouders bevroegd op een drietal aspecten, die hieronder zijn genoemd. De gecursiveerde onderdelen betreffen vragen aan ouders.

Effecten van jeugdhulp op de zelfstandigheid van de jeugdige:

- 4a: Door de hulp weet ik/*mijn kind* beter wat ik/*hij of zij* wil;
- 4b: Door de hulp zeg ik/*zegt mijn kind* vaker wat ik/*hij of zij* nodig heb/*heeft*;
- 4c: Door de hulp wordt er beter naar mij/*mijn kind* geluisterd.

In figuur 31 is in beeld gebracht welk deel van de jongeren en ouders hebben geantwoord met 'veel of beetje slechter' (rood) dan wel 'veel of beetje beter' (groen).

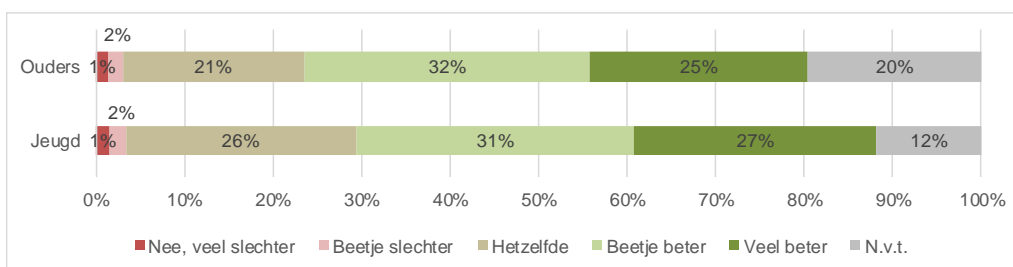
Figuur 31 Het aandeel van ouders en jeugd dat respectievelijk negatief (veel/beetje slechter) en positief (veel/beetje beter) heeft geoordeeld over het effect van de hulp op de zelfstandigheid van de jeugdige

In figuur 31 is te zien dat de ervaringen van jongeren en ouders niet tot nauwelijks uiteenlopen als het gaat om het effect van de jeugdhulp op de zelfstandigheid van de jeugdige. Slechts een kleine groep geeft aan dat die zelfstandigheid door de hulp 'veel of beetje slechter' is geworden (rood). De groep cliënten die wel verbetering ervaart, verschilt bij alle drie aspecten nauwelijks in omvang. Bij deelvraag 4b zijn de jongeren wat positiever dan de ouders en bij deelvraag 4c zijn ouders in het algemeen iets positiever dan jongeren.

Wat de ervaringen van jongeren en ouders zijn met de afzonderlijke aspecten, brengen wij hierna in beeld.

Vraag 4a: Door de hulp weet ik/mijn kind beter wat ik/hij of zij wil

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 32 weergegeven:

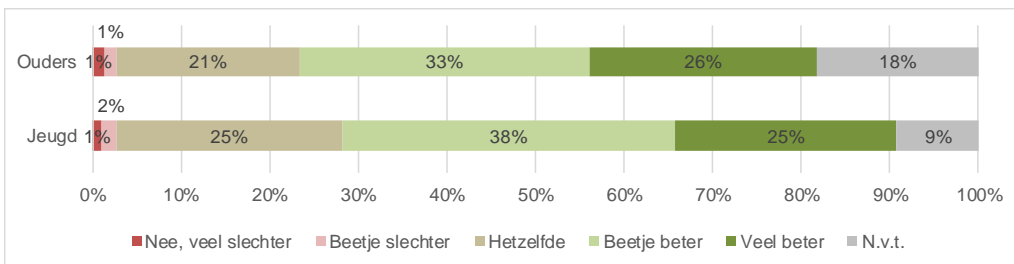

Figuur 32 Respons van ouders en jeugd op: 'door de hulp weet ik/mijn kind beter wat ik/hij of zij wil'

Een meerderheid van de jongeren weet dankzij de hulp een beetje tot veel beter wat zij willen. Onder ouders heeft ongeveer eenzelfde aantal deze ervaring met hun kind. Ongeveer een kwart van de jongeren en een vijfde van de ouders merkt in dit opzicht geen (positieve) verbetering als gevolg van de hulp. Daarnaast heeft 12% van de jongeren en 20% van de ouders deze vraag met 'n.v.t.' beantwoord.

Vraag 4b: Door de hulp zeg ik/zegt mijn kind vaker wat ik/hij of zij nodig heb/heeft

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in figuur 33 weergegeven:

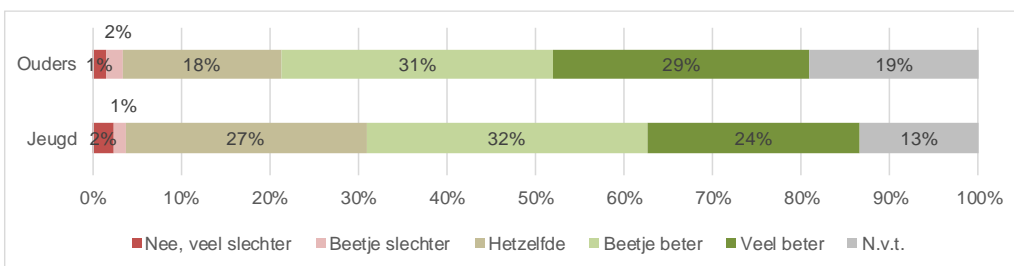

Figuur 33 Respons van ouders en jeugd op: 'door de hulp zeg ik/zegt mijn kind vaker wat ik/hij of zij nodig heb/heeft'

Bij bijna twee derde van de jongeren heeft de hulp als effect gehad dat zij nu een beetje tot veel beter zeggen wat zij nodig hebben. Onder ouders heeft een iets kleinere groep dezelfde ervaring met hun kind. Ongeveer een kwart van de jongeren en een vijfde van de ouders merkt in dit opzicht geen (positieve) verbetering door de hulp. Van de groep ouders en de groep jongeren beantwoordt respectievelijk 18% en 9% deze vraag met 'n.v.t.'.

Vraag 4c: Door de hulp wordt er beter naar mij/mijn kind geluisterd

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 34 weergegeven:

Figuur 34 Respons van ouders en jeugd op: 'door de hulp wordt er beter naar mij/mijn kind geluisterd'

Een meerderheid van de jongeren ervaart dat er dankzij de hulp een beetje tot veel beter naar hen wordt geluisterd. Onder ouders heeft een iets grotere groep dezelfde ervaring met hun kind. Ongeveer een kwart van de jongeren en een vijfde van de ouders merkt in dit opzicht geen (positieve) verbetering als gevolg van de hulp. Daarnaast heeft 19% van de ouders en 13% jongeren deze vraag met 'n.v.t.' beantwoord.

6.3 Zelfredzaamheid van jeugdige en ouders

Samenhangend beeld

Voor dit thema zijn cliënten bevraagd op een drietal aspecten, die hieronder zijn genoemd. De cursieve onderdelen betreffen vragen aan ouders.

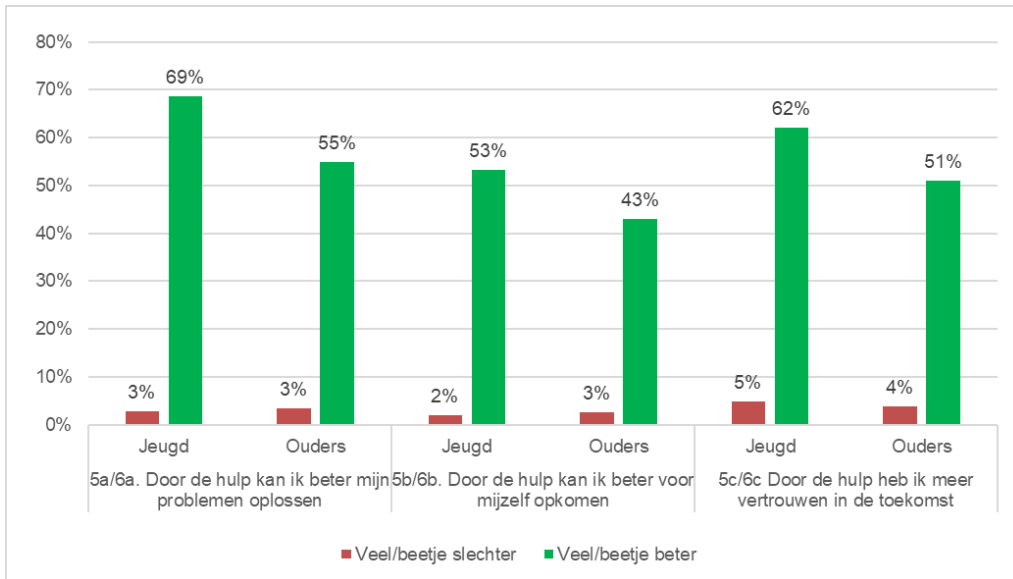
Effecten van jeugdhulp op de zelfredzaamheid van de jeugdige en de ouder(s):

5a/6a: Door de hulp kan ik (jongere/ouder) beter mijn problemen oplossen;

5b/6b: Door de hulp kan ik (jongere/ouder) beter voor mezelf opkomen;

5c/6c: Door de hulp heb ik (jongere/ouder) meer vertrouwen in de toekomst.

Hieronder is in beeld gebracht welk deel van de jongeren en ouders hebben geantwoord met 'veel of beetje slechter' (rood) dan wel 'veel of beetje beter' (groen).

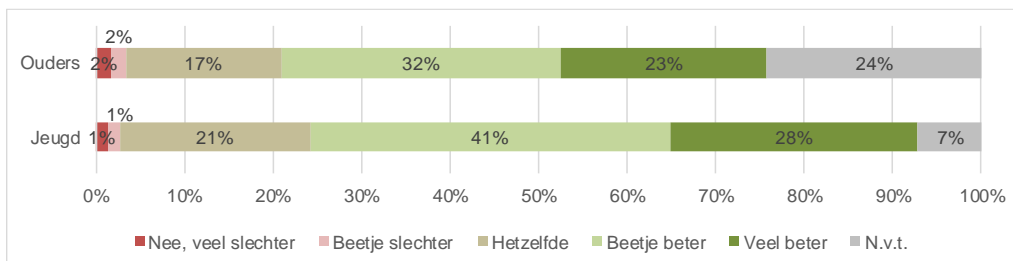
Figuur 35 Het aandeel van ouders en jeugd dat respectievelijk negatief (veel/beetje slechter) en positief (veel/beetje beter) heeft geoordeeld over het effect van de hulp op de zelfredzaamheid van de jeugdige

In figuur 35 is te zien dat er flinke verschillen zijn tussen ouders en jongeren. Jongeren zien in het algemeen meer positieve (groen) effecten van jeugdhulp op hun zelfredzaamheid dan ouders. Respondenten die het effect van hulp als 'veel of beetje slechter' hebben ervaren (rood), betreffen overigens kleine aantallen respondenten (5% of minder).

De ervaringen van jongeren en ouders met de afzonderlijke aspecten brengen wij hierna in beeld.

Vraag 5a/6a: Door de hulp kan ik (jongere/ouder) beter mijn problemen oplossen

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 36 weergegeven:

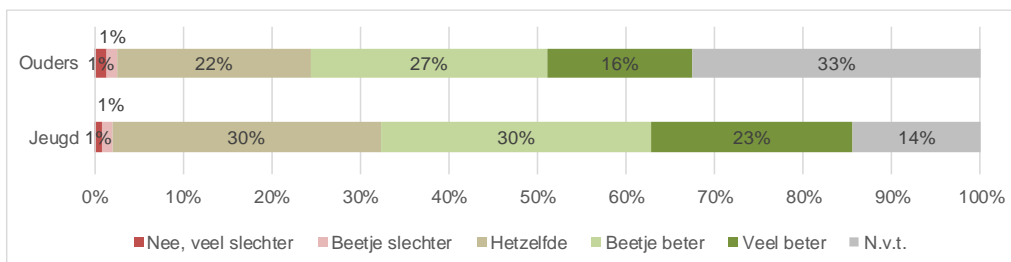

Figuur 36 Respons van ouders en jeugd op: 'door de hulp kan ik (jongere/ouder) beter mijn problemen oplossen'

Ongeveer twee derde van de jongeren vindt dat zij door de jeugdhulp een beetje of zelfs veel beter in staat zijn om hun problemen op te lossen. Van de ouders is iets meer dan de helft positief over het effect van jeugdhulp op hun eigen oplossingsvermogen. Dat ongeveer een kwart van de ouders deze vraag met 'n.v.t.' heeft beantwoord, kan samenhangen met het feit dat de jeugdhulp in deze gevallen in hoofdzaak of uitsluitend was gericht op -de aanpak van de problematiek van- hun kind(eren). Daarnaast kan ook het tijdstip waarop de vragenlijst is afgenomen (korter of langer na de start van een hulptraject) een rol spelen.

Vraag 5b/6b: Door de hulp kan ik (jongere/ouder) beter voor mezelf opkomen

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 37 weergegeven:

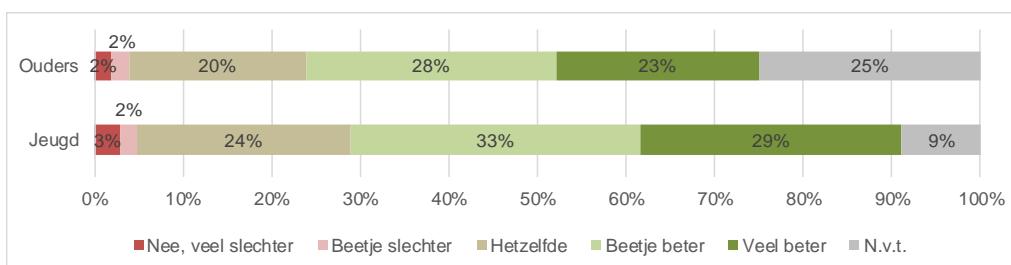

Figuur 37 Respons van ouders en jeugd op: 'door de hulp kan ik (jongere/ouder) beter voor mezelf opkomen'

Dankzij de hulp kan meer dan de helft van de jongeren een beetje tot veel beter voor zichzelf opkomen. 30% van hen ervaart geen (positief) effect van de hulp en iets minder dan een zesde weet het niet (n.v.t.). Bij ouders is laatstgenoemde categorie beduidend groter (een derde). Dat kan te maken hebben met de focus van de hulp (hoofdzakelijk gericht op hun kind) en/of de fase waarin het hulptraject zich bevindt. De groep ouders die een beetje tot veel beter voor zichzelf kan opkomen dankzij de hulp is duidelijk kleiner dan onder jongeren.

Vraag 5c/6c: Door de hulp heb ik (jongere/ouder) meer vertrouwen in de toekomst

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 38 weergegeven:

Figuur 38 Respons van ouders en jeugd op: 'door de hulp heb ik (jongere/ouder) meer vertrouwen in de toekomst'

Ruim de helft van de jongeren vindt dat de jeugdhulp hen een beetje of zelfs veel meer vertrouwen in de toekomst heeft gegeven. Iets minder dan een kwart van de jongeren ziet hierin geen (positieve) verandering door de hulp. Ouders oordelen in grote lijnen vergelijkbaar, maar hebben ook bij deze vraag vaker 'n.v.t.' aangekruist (25%).

6.4 Meedoen van jeugdige

Samenhangend beeld

Voor dit thema zijn cliënten en ouders bevroegd op een drietal aspecten, die hieronder zijn genoemd. De cursieve onderdelen betreffen vragen aan ouders.

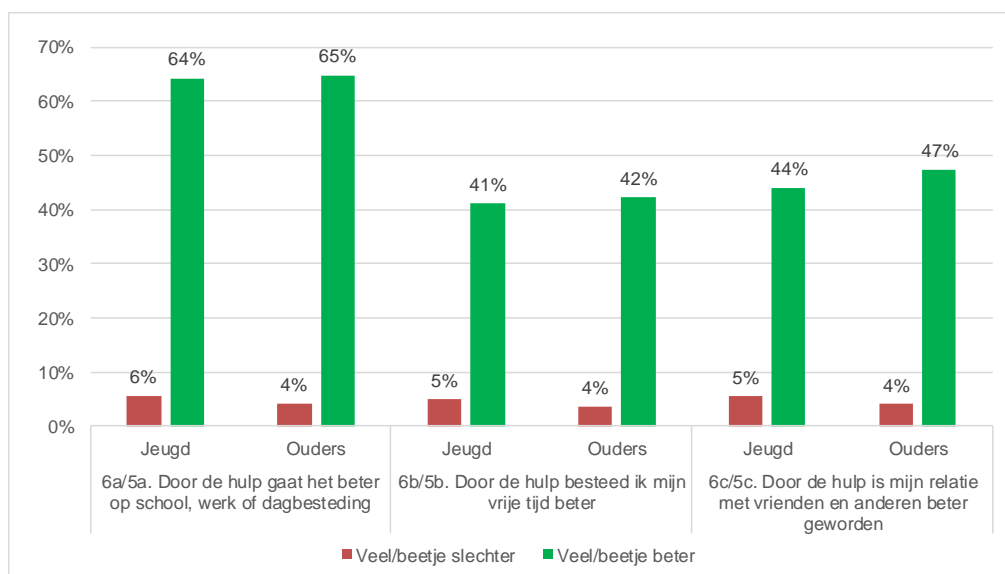
Effecten van jeugdhulp op het meedoen van jeugdige in diens leefomgeving:

6a/5a: Door de hulp gaat het beter op school, werk of dagbesteding/*met mijn kind*;

6b/5b: Door de hulp besteed ik mijn/*mijn kind zijn of haar* vrije tijd beter;

6c/5c: Door de hulp is mijn relatie/*de relatie van mijn kind* met vrienden en anderen beter geworden.

In figuur 39 is in beeld gebracht welk deel van de jongeren en ouders hebben geantwoord met 'veel of beetje slechter' (rood) dan wel 'veel of beetje beter' (groen).

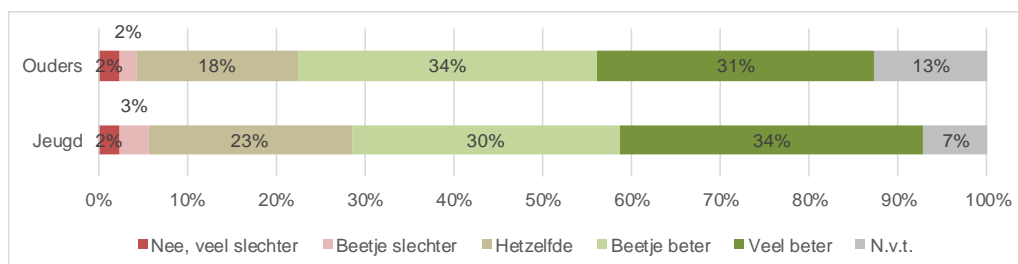
Figuur 39 Het aandeel van ouders en jeugd dat respectievelijk negatief (veel/beetje slechter) en positief (veel/beetje beter) heeft geoordeeld over het effect van de hulp op het meedoen van de jeugdige

figuur 39 laat zien dat zowel jongeren als ouderen in het algemeen nauwelijks ervaren dat het door de hulp 'veel of beetje slechter' is geworden met hun meedoen. Jongeren zijn het positiefst over het effect van jeugdhulp op het functioneren op school, werk of dagbesteding (6a/5a). Ouders zien net wat vaker dan jongeren een positief effect op de relatie met vrienden en anderen dan de jongeren.

De ervaringen van jongeren en ouders met de afzonderlijke aspecten brengen wij hierna in beeld.

Vraag 6a/5a: Door de hulp gaat het beter op school, werk of dagbesteding/met mijn kind

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 40 weergegeven:

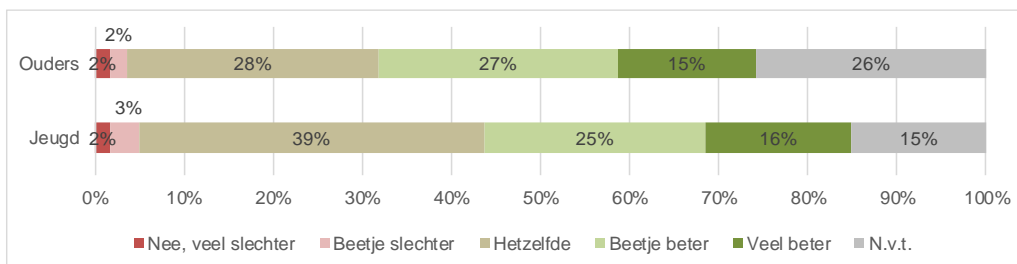

Figuur 40 Respons van ouders en jeugd op: 'door de hulp gaat het beter op school, werk of dagbesteding/met mijn kind'

Volgens bijna twee derde van de jongeren draagt de jeugdhulp eraan bij dat het met hen een beetje tot veel beter gaat op school, werk of dagbesteding. Bij 23% van de jongeren heeft de hulp in dit opzicht geen (positief) effect gehad en 5% een negatief effect. Ouders denken hierover min of meer vergelijkbaar als het gaat om het effect op het functioneren van hun kind (ze zijn net iets positiever).

Vraag 6b/5b: Door de hulp besteed ik mijn/mijn kind zijn of haar vrije tijd beter

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 41 weergegeven:

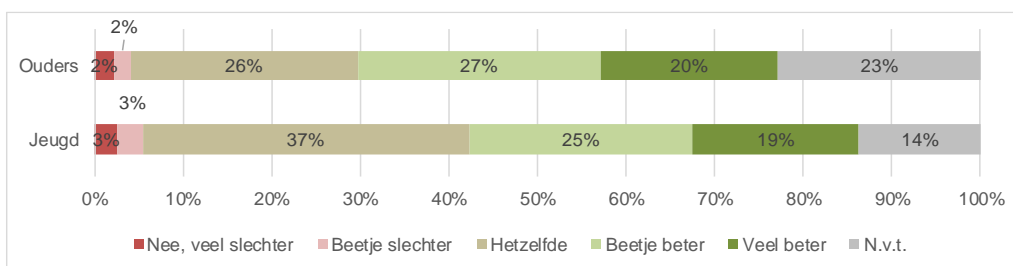

Figuur 41 Respons van ouders en jeugd op: 'door de hulp besteed ik mijn/mijn kind zijn of haar vrije tijd beter'

Als het gaat om de besteding van hun vrije tijd is 41% van de jongeren van mening dat de hulp tot verbetering heeft geleid. Een relatief groot deel (39%) ervaart in dit opzicht geen effect van de hulp ('hetzelfde'). Ook ziet ongeveer 15% geen verband ('n.v.t.'). Met het effect van jeugdhulp op de vrijetijdsbesteding van hun kind hebben ouders min of meer vergelijkbare ervaringen, al is de categorie ouders die geen verband ziet ('n.v.t.') groter en de categorie die geen effect ervaart kleiner.

Vraag 6c/5c: Door de hulp is mijn relatie/de relatie van mijn kind met vrienden en anderen beter geworden

De reacties van jongeren en ouders op deze vraag zijn in Figuur 42 weergegeven:

Figuur 42 Respons van ouders en jeugd op: 'door de hulp is mijn relatie/de relatie van mijn kind met vrienden en anderen beter geworden'

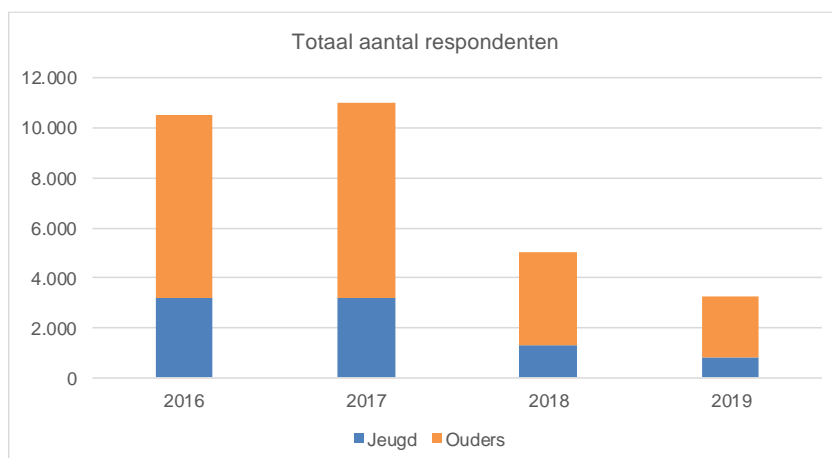
Een groot aantal jongeren (44%) ervaart dankzij de hulp een beetje of veel verbetering in de relatie met vrienden en anderen. Ruim een derde ziet hierin geen verandering door de hulp ('hetzelfde'), terwijl 14% geen verband ziet ('n.v.t.'). Onder ouders liggen de verhoudingen min of meer hetzelfde als het gaat om het effect van jeugdhulp op de relatie van hun kind met vrienden en anderen. Wel is er een grotere groep die geen verband ziet.

7 Vergelijking over de tijd (2016-2019)

Deze landelijke rapportage over de cliëntervaringen van jeugdhulp in 2019 is een vervolg op de landelijke rapportages over cliëntervaringen van jeugdhulp in 2016, 2017 en 2018. De rapportages in 2016 en 2017 zijn uitgevoerd door onderzoeksbureau Cebeon en de rapportage van 2018 door Significant. De structuur van de voorgaande rapportage is grotendeels aangehouden in de huidige rapportage. Hierdoor is het mogelijk om de informatie uit de voorgaande rapporten te vergelijken met zowel de respons als de uitkomsten van de cliëntervaringen uit 2019. Het vervolg van dit hoofdstuk tracht een overzicht te geven van ontwikkelingen over de tijd in de respons, de toegankelijkheid, de kwaliteit en de effecten van jeugdhulp. Dit gebeurt op basis van de hoofdstukken die de belangrijkste bevindingen presenteren (hoofdstuk 6 in de landelijke rapportages van 2016 en 2017) waarin de observaties van ouders en jongeren zijn geaggregeerd.

7.1 Respons

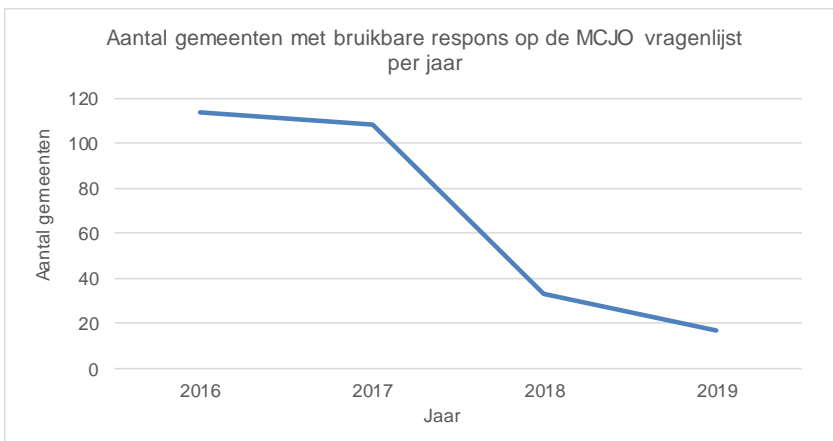
Het aantal respondenten van de MCJO is met name tussen 2017 en 2018 zeer sterk afgenomen en heeft zich tussen 2018 en 2019 verder doorgezet, zoals onderstaand figuur laat zien.

Figuur 43 Aantallen respondenten van de MCJO in de jaren 2016 tot en met 2019.

In de vergelijking over de tijd van het totale aantal respondenten is het van belang om onderscheid te maken tussen twee trends die ten grondslag liggen aan de ontwikkelingen over de tijd in het totaal aantal respondenten. De eerste trend betreft een sterke daling in het aantal gemeenten dat de MCJO heeft geïmplementeerd en de gegevens heeft aangeleverd, zoals figuur 44 laat zien.

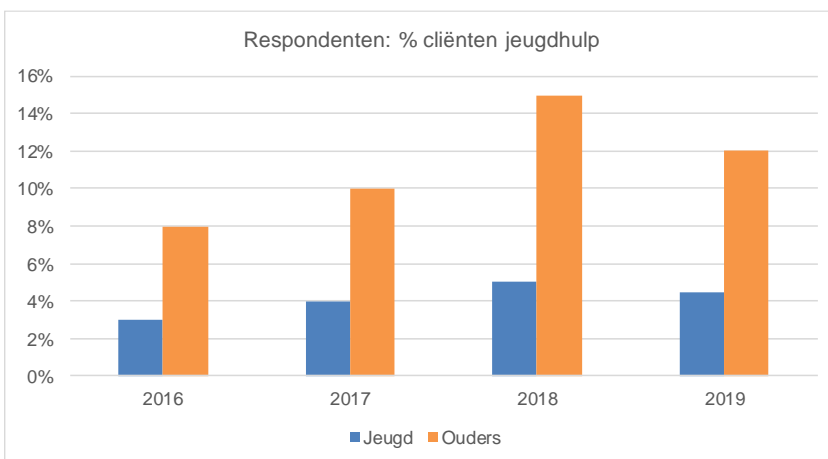
Eén van de mogelijke verklaringen van het kleine aantal gemeente dat de MCJO heeft gebruikt, zou ten grondslag kunnen liggen in de onvrede van de gemeenten over de inhoud van de MCJO. Omdat de MCJO van toepassing moet zijn op alle gemeenten, zijn de vragen noodgedwongen algemeen. Daarentegen is er een verscheidenheid aan uitvoerings- en bekostigingsvarianten tussen de verschillende gemeenten. Hierdoor hebben gemeenten inmiddels steeds meer (specifieke) wensen ten aanzien van het verkrijgen van inzichten in de cliëntervaringen. Omdat niet in alle gemeenten dezelfde vragen leven, groeit de behoefte om een eigen invulling aan het onderzoek te geven en neemt het gebruik van de MCJO af.

Figuur 44 Aantal gemeenten met bruikbare respons

Daarentegen is er een stijgende trend in het percentage jongeren en ouders dat de vragenlijst heeft ingevuld in de betrokken gemeenten afgezet tegen het jeugdhulpgebruik. Deze stijging was het sterkst tussen 2017 en 2018 en geldt voor zowel het percentage van de jongeren als van de ouders. Echter, tussen 2018 en 2019 treedt een trendbreuk op, zowel het percentage jongeren als ouderen dat de vragenlijst invult, neemt af. Vooral de daling van het percentage ouders dat de vragenlijst heeft ingevuld is opmerkelijk.

Eenzijds is het mogelijk dat het percentage respondenten dat de vragenlijst heeft ingevuld gemiddeld hoger ligt in het kleine groepje gemeenten dat in 2018 wel bruikbare gegevens heeft aangeleverd. Anderzijds kan de stijging in dit percentage worden geïnterpreteerd als een trend, aangezien beide percentages tussen 2016 en 2017 eveneens toenamen.

Figuur 45 Percentage jongeren en ouders dat de vragenlijst heeft ingevuld

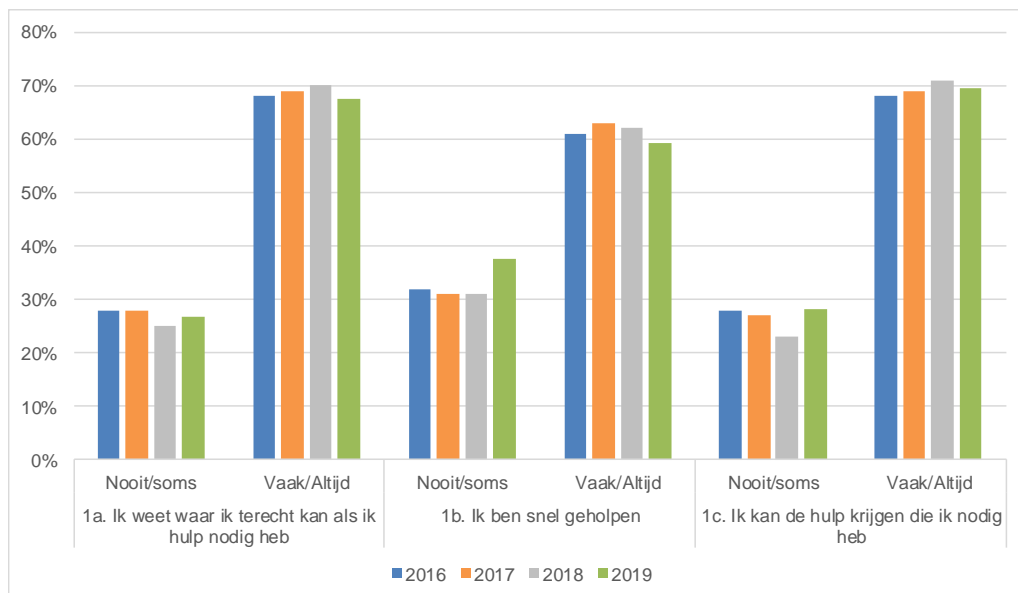
De afname in het totale aantal respondenten in vergelijking met voorgaande kan daarmee worden verklaard door de afname in het gebruik van de gemeenten van de MCJO en door een verandering in het percentage respondenten dat de vragenlijst heeft ingevuld. Hierbij is het onduidelijk hoeveel cliënten zijn gevraagd de vragenlijst in te vullen. Het enige wat wel bekend is, is dat het aantal ingevulde vragenlijsten in verhouding tot het totale aantal cliënten jeugdhulp is gestegen. Mogelijk hebben gemeenten meer cliënten benaderd en mogelijk is de respons op het verzoek van deze gemeenten omhoog gegaan.

Vanwege de sterk afnemende respons in 2018 en in 2019 dienen de verschillen in de tijd wel met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden, omdat:

- a. Wij per groep niet dezelfde gemeenten met elkaar vergelijken;

- b. Door de lage respons de gemeentelijke invulling van de jeugdwet van invloed kan zijn op de uitkomsten, met andere woorden door de lage respons is de kans kleiner dat de verschillen tussen gemeenten uitmiddelen;
- c. De groepen respondenten in de gemeenten per jaar niet hetzelfde (hoeven) te zijn.

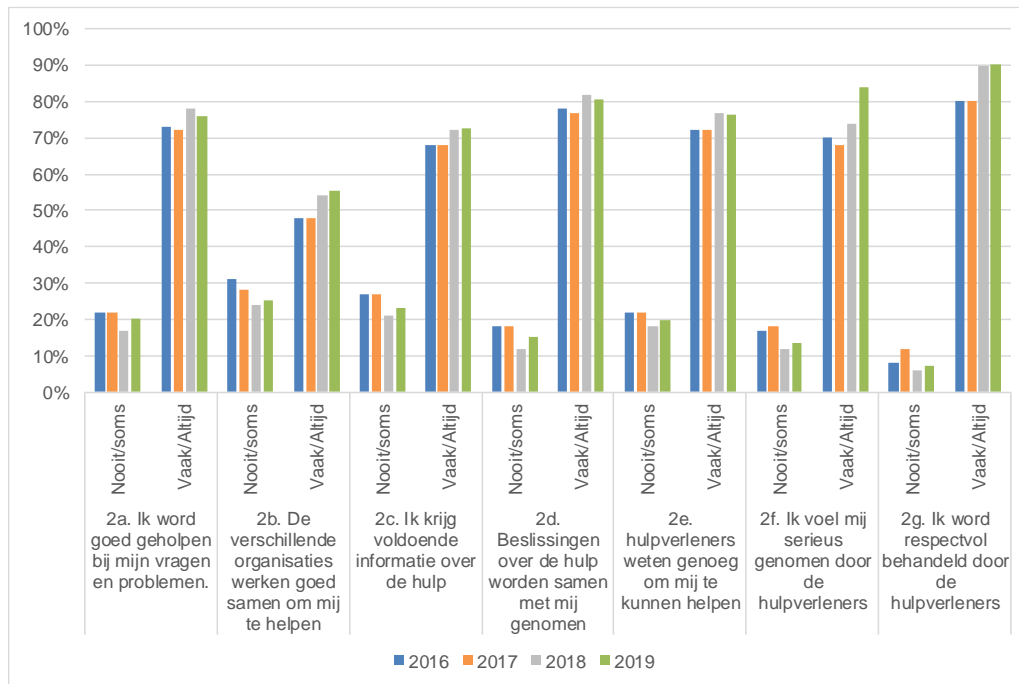
7.2 Toegankelijkheid van jeugdhulp

Figuur 46 Percentage van respondenten die respectievelijk negatief (soms/nooit) en positief (vaak/altijd) hebben geoordeeld over de toegankelijkheid van jeugdhulp

figuur 46 laat de ontwikkelingen zien in de percentages respondenten die soms of nooit (negatief) en respectievelijk vaak of altijd (positief) hebben aangekruist in de vragen die betrekking hebben tot toegankelijkheid van jeugdhulp. De percentages negatieve antwoorden zijn voor iedere stelling afgenomen tussen 2016 en 2018, maar vertonen een lichte stijging in 2019. Ook de percentages respondenten die aangeven positief te reageren op de stellingen nemen voor alle vragen licht af. Dit duidt erop dat na een jarenlange verbetering van de toegang van de jeugdhulp tot 2018 een lichte verslechtering is ingezet.

7.3 Kwaliteit van jeugdhulp

Figuur 47 Percentage van respondenten die respectievelijk negatief (soms/nooit) en positief (vaak/altijd) hebben geoordeeld over de kwaliteit van jeugdhulp

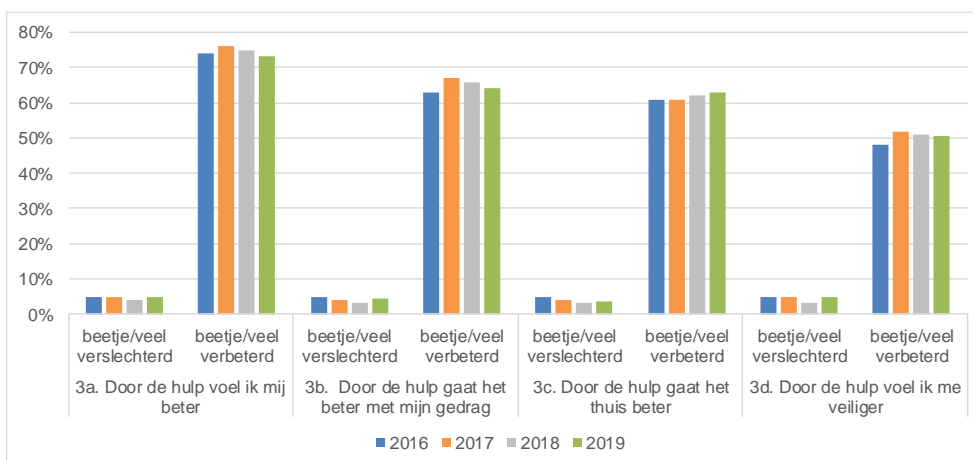
Tussen 2017 en 2018 nemen voor alle stellingen die betrekking hebben op de kwaliteit van de jeugdhulp het percentage respondenten dat:

- Het niet eens is met de stelling toe;
- Het wel eens is met de stelling per vraag een wisselend beeld zien.

Of deze veranderingen significant zijn, is echter niet op basis van deze observaties vast te stellen. Bovendien is het aantal observaties tussen de twee jaren fors geslonken.

7.4 Effecten van jeugdhulp

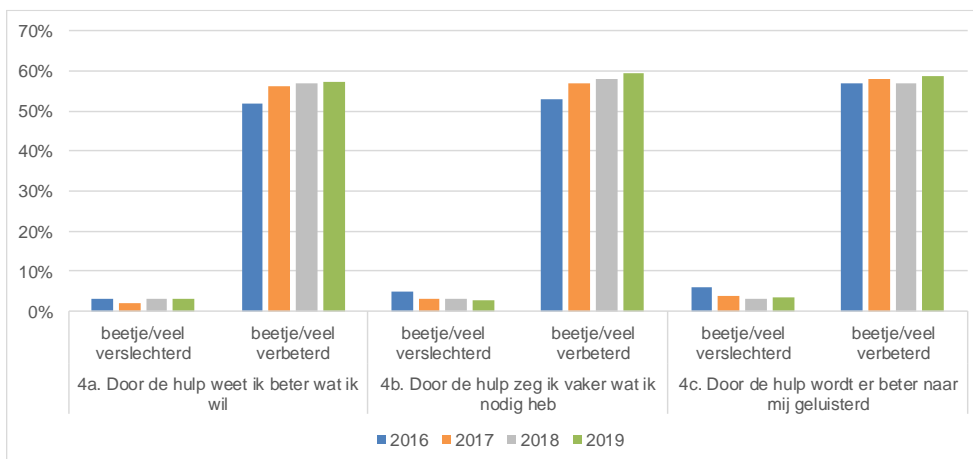
Opgroeien van jeugdige

Figuur 48 Percentage van respondenten die respectievelijk negatief (beetje/veel verslechterd) en positief (beetje/veel verbeterd) hebben geoordeeld over de effecten van jeugdhulp op opgroeien

Tussen 2016 en 2019 varieert het aandeel respondenten dat aangeeft dat de situatie 'een beetje' of 'veel' is verbeterd nauwelijks voor alle deelstellingen. Ook wat betreft het aandeel respondenten dat aangeeft dat de situatie 'een beetje' of 'veel' is verslechterd zien we weinig verandering (hooguit een lichte stijging in 2019).

Zelfstandigheid van jeugdige

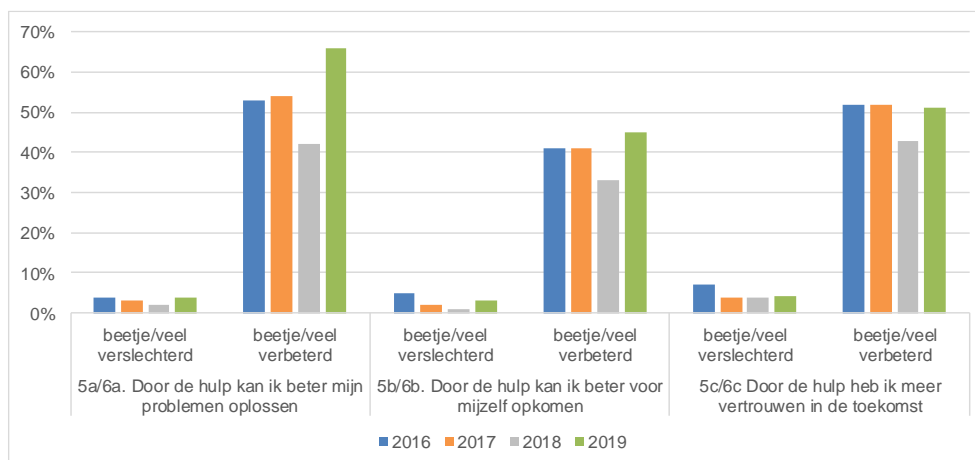
Figuur 49 Percentage van respondenten die respectievelijk negatief (beetje/veel verslechterd) en positief (beetje/veel verbeterd) hebben geoordeeld over de effecten van jeugdhulp op zelfstandigheid

Tussen 2016 en 2017 zien we dat zowel:

- Het aandeel jeugdigen dat aangeeft dat de jeugdhulp de zelfstandigheid van de jeugdigen heeft verbeterd is toegenomen;
- Het aandeel jeugdigen dat aangeeft dat de jeugdhulp de zelfstandigheid van de jeugdigen heeft verslechterd is afgenomen.

De combinatie van deze twee ontwikkelingen suggereert dat het effect van de jeugdhulp op de zelfstandigheid van de jeugdige, zij het op kleine schaal, is verbeterd. In de jaren 2018 en 2019 stabiliseert deze trend en treden er nauwelijks veranderingen op in de antwoordpatronen.

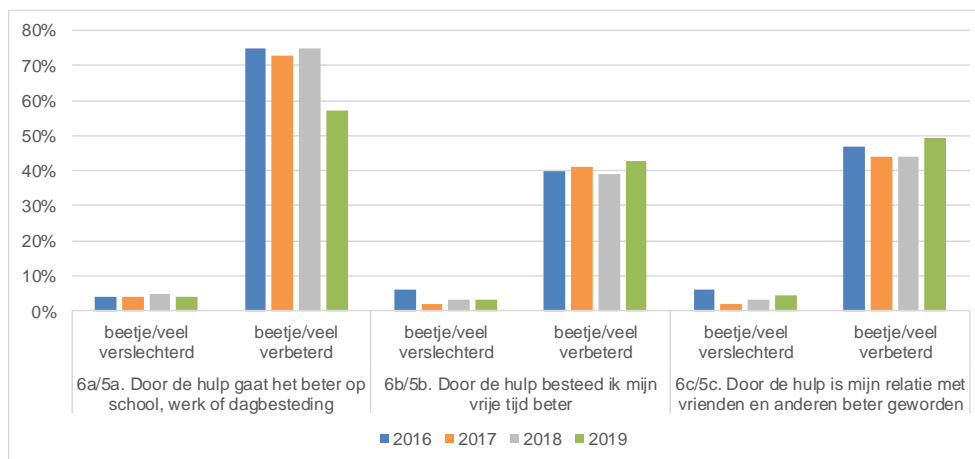
Zelfredzaamheid van jeugdige en ouders

Figuur 50 Percentage van respondenten die respectievelijk negatief (beetje/veel verslechterd) en positief (beetje/veel verbeterd) hebben geoordeeld over de effecten van jeugdhulp op zelfredzaamheid

De meest opvallende veranderingen over de tijd zien wij in de dalingen tussen 2017 en 2018 en vervolgens de sterke stijging tussen 2018 en 2019 van het aandeel respondenten dat aangeeft dat de jeugdhulp hun zelfredzaamheid een beetje tot veel heeft verbeterd. Waar deze verschillen door veroorzaakt worden is onduidelijk. Mogelijk heeft de sterke daling in 2018 ervoor gezorgd dat gemeenten extra aandacht aan het aspect zelfredzaamheid hebben besteed. Een andere verklaring kan ook de samenstelling van de gemeenten en de respondenten in het onderzoek zijn.

Meedoen van jeugdige

Figuur 51 Percentage van respondenten die respectievelijk negatief (beetje/veel verslechterd) en positief (beetje/veel verbeterd) hebben geoordeeld over de effecten van jeugdhulp op meedoen

Daarentegen zijn de aandelen van positieve en negatieve antwoorden op de stellingen met betrekking op de effecten op het meedoen van de jeugdige vrijwel gelijk gebleven tussen 2016 en 2018. Opmerkelijk is dat het aandeel respondenten dat aangeeft dat de jeugdhulp een negatief effect heeft gehad op tijdsbesteding (6b/5b) en de relatie met vrienden en anderen (6c/5c) van de jeugdigen, na een beperkte daling in 2018 weer is toegenomen in 2019. Het percentage respondenten dat aangeeft dat door de hulp het beter gaat op school, werk of dagbesteding in 2019 behoorlijk is afgenomen. Dit is mogelijk een effect van de verschillen in de onderzoekspopulaties.

A. Deelnemende gemeenten

In het onderstaande overzicht zijn per jeugdzorgregio de deelnemende gemeenten weergegeven. Gemeenten die cursief weergegeven zijn, hebben via het MCJO format opgeleverd. De andere gemeenten hebben een eigen format gebruikt. De jeugdzorgregio's die met een * aangegeven zijn, hebben niet per gemeente opgeleverd, maar als jeugdzorgregio gezamenlijk.

Achterhoek <i>Aalten</i> <i>Doetinchem</i> <i>Montferland</i> <i>Oost Gelre</i> <i>Oude IJsselstreek</i> <i>Winterswijk</i>	Laren Gooise Meren	Noord Limburg Bergen (L) Gennep Horst aan de Maas Venlo Venray	Haaksbergen Hellendoorn Hengelo (O) Hof van Twente Losser Oldenzaal Tubbergen Twenterand Wierden
Amsterdam-Amstelland Amsterdam	Haarlemmermeer Haarlemmermeer	Noord Oost Brabant* Boekel Boxmeer Boxtel Grave Haaren 's-Hertogenbosch Mill en Sint Hubert Oss Sint-Michielsgestel Uden Vught Cuijk Landerd Sint Anthonis Bernheze Meierijstad	Utrecht -West De Ronde Venen Montfoort Oudewater Stichtse Vecht Woerden
Arnhem Arnhem <i>Duiven</i> Lingewaard <i>Overbetuwe</i> Rheden en Rozendaal Wageningen <i>Westervoort</i> Zevenaar	Holland – Rijnland <i>Alphen aan den Rijn</i> <i>Kaag en Braassem</i>	West-Friesland Hoorn Koggenland Medemblik Opmeer	Zeeland Kapelle Reimerswaal Schouwen-Duiveland Terneuzen Tholen
Drenthe Meppel	IJsselland Hardenberg Kampen Raalte <i>Steenwijkerland</i> Zwartewaterland	Noord Veluwe Elburg	Zuid-Limburg Gulpen-Wittem Maastricht Vaals Valkenburg aan de Geul
Flevoland Almere <i>Lelystad</i>	Kop van Noord-Holland Schagen	Rijnmond Brielle Cappelle aan den IJssel Krimpen aan den IJssel Nissewaard	Zuid-Oost Brabant Cranendonck Oirschot Son en Breugel Veldhoven
Friesland De Friese meren Ooststellingwerf Opsterland <i>Smallingerland</i>	Lekstroom Lopik	Rivierenland Neder-Betuwe <i>Zaltbommel</i>	
Gooi – en Vechtstreek* Blaricum Hilversum Huizen	Midden Brabant Dongen Gilze en Rijen Heusden Hilvarenbeek	Twente Dinkelland Enschede	
	Midden Holland <i>Waddinxveen</i>		
	Midden IJssel - Oost Veluwe <i>Apeldoorn</i> Epe Lochem		

B. Overeenkomst eigen format en MCJO

Tabel 1 Overeenkomsten vragenlijsten per gemeenten met eigen format met de vragen uit de MCJO

Gemeente/regio	1 a	1 b	1 c	2 a	2 b	2 c	2 d	2 e	2 f	2 g	3 a	3 b	3 c	3 d	4 a	4 b	4 c	5 a	5 b	5 c	6 a	6 b	6 c	
Almere	x				x					x						x							x	x
Amsterdam	x				x		x																	
Arnhem	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Bergen				x	x	x					x	x	x											
Brielle											x													
Capelle aan de IJssel																								
Cranendonck																								
De Ronde Venen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x													x
Dinkelland	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Dongen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Elburg																								
Enschede	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Epe	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Fryske Marren											x													
Gennep		x		x	x	x					x	x	x											
Gilze Rijen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Gooi en Vechtstreek																								
Gulpen-Wittem																								
Haaksbergen	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Haarlemmermeer	x	x		x	x	x	x		x		x		x	x	x				x	x	x	x	x	x
Hardenberg	x	x	x						x		x		x											x
Hellendoorn	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Hengelo	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Heusden	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Hilvarenbeek	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Hof van Twente	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Hoorn	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
Horst aan Maas		x		x	x	x					x	x	x											
Kampen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Kapelle	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Koggenland	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Krimpen aan den IJssel	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Lingewaard	x	x									x													
Lochem																								
Lopik																								
Losser	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Maastricht																								
Medemblik		x		x	x	x		x			x													
Meppel																								
Montfoort																								
Neder-Betuwe	x	x									x													
Nissewaard	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x			x	x
Oirschot	x	x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	x	x									x
Oldenzaal	x			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ooststellingwerf	x	x																						
Opmeer											x													
Opsterland										x			x						x				x	
Oudewater	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Gemeente/regio	1 a	1 b	1 c	2 a	2 b	2 c	2 d	2 e	2 f	2 g	3 a	3 b	3 c	3 d	4 a	4 b	4 c	5 a	5 b	5 c	6 a	6 b	6 c
Raalte		x		x		x	x		x	x	x		x					x			x		
Regio Noordoost Brabant																							
Reimerswaal	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rheden en Rozendaal																							
Schagen	x	x	x																				
Schouwen-Duiveland	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Son en Breugel																							
Stichtse Vecht											x												
Terneuzen																							
Tholen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Tubbergen	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x
Twenterand	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x
Vaals																							
Valkenburg																							
Veldhoven	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x		x					x		x	x	x	x
Venlo		x		x	x	x					x	x	x										
Venray		x		x	x	x					x	x	x										
Wageningen	x	x		x																			
Wierden	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x
Woerden	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Zevenaar	x	x		x	x	x	x		x	x	x		x									x	
Zwartewaterland	x	x			x	x			x	x	x		x									x	